İŞKUR

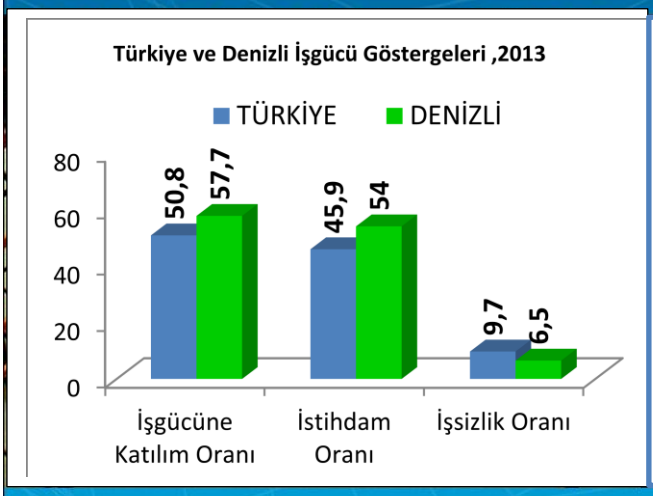

2014

DENİZLİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DENİZLİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2014)

Raporu Hazırlayanlar:

Adem YILDIRIM	**İş ve Meslek Danışmanı**
Erhan ERDOĞAN	**İş ve Meslek Danışmanı**
Gonca Renal ALTINTEN	**İş ve Meslek Danışmanı**
Necati ALTUN	**Şef**

SUNUŞ

Dünyada olduğu gibi ülkemizin ve ilimizin en öncelikli sorunlarının başında işsizlik ve istihdam gelmektedir. Son yıllarda işsizlik sorununun çözümüne ve istihdamın geliştirilmesine yönelik önemli gelişmeler kaydedilmesine rağmen, gençler arasındaki işsizlik oranı halen yüksek seviyelerdedir. İşsizlik sorunu genel olarak; kırdan kente göçün hızla artması, tarıma dayalı işgücünün azalması, nüfusun hızlı bir şekilde artmaya devam etmesi, her yıl işgücüne yüz binlerce kişinin katılması, buna mukabil olarak yeni istihdam kaynaklarının yeterince yaratılamaması ve en önemlisi de işgücü piyasasında aranan nitelikler ile işsizlerin sahip oldukları niteliklerin örtüşmemesi başlıca nedenlerdendir.

İşgücü piyasası ile ilgili diğer önemli sorun alanı ise, ülkede yüksek işsizlik oranına rağmen, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda eleman temininde ciddi sorunların yaşanmasıdır. Bu durum genel olarak ülkemizdeki genç nüfusun ve özellikle göçle birlikte tarım sektöründen gelen nüfusun eğitim seviyesinin düşüklüğü ve işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelikte işgücüne dönüştürülmemesinden, yani mesleksizlikten kaynaklanmaktadır.

Ülkemizde ve ilimizde işsizlik sorununu çözmek ve işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmak için öncelikle sorunun doğru tespit edilmesi, işsizlik ve mesleksizlik sorununun çözümünü hedef alan aktif istihdam politikalarının devreye sokulması sorunun çözümüne katkı sağlayacaktır.

Bu amaçla yerel düzeyde işgücü piyasasındaki mevcut durumu izlemek, değişimleri takip etmek ve bunların işgücü arz ve talebi üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak için Denizli İşgücü Piyasası Talep Araştırması yapılmıştır. Bu araştırmayla, işverenlerimizin günümüzde ve gelecek dönemlerde hangi mesleklerde ne kadar elemana ihtiyaç duydukları, elaman temininde güçlük çektikleri mesleklerin hangileri olduğu ve bu mesleklere elaman bulmakta zorlanma nedenleri sorulmuştur. Ayrıca işverenlerin iş için başvuran kişilerde aramış olduğu niteliklerin neler olduğunu belirlemek amacıyla Denizli Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüzce işveren veya firma temsilcileri ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Yapılan bu çalışma ile işgücü piyasasının ihtiyaçları ve sorunları belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu vesileyle, yapılan bu çalışmanın başarıyla tamamlanmasında emeği geçen başta il müdürü ve çalışma ekibine teşekkür ediyor, çalışmanın ilimize ve tüm ilgililere faydalı olmasını diliyorum.

Saygılarımla.

Şükrü KOCATEPE
Denizli Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Günümüzde işgücü piyasası analizlerini önemli hale getiren faktörler ise; bölgesel, hatta il il farklılıkların belirlenmesi, yerel mekanizmalara işlerlik kazandırılması, kısa, orta ve uzun vadeye yönelik projeksiyonların oluşturulması ve uygulanan politikaların etkisinin incelenmesi biçiminde sıralanabilir. Bu analizler aynı zamanda bölgesel kalkınmanın da önemli bir parçasını

oluşturur. Bu bağlamda işgücü piyasası analizleri; işgücü piyasasına yönelik verilerin dışında, bölgenin sosyo-ekonomik görünümünü ve bunların işgücü piyasası ile nasıl ilişkilendirileceği hakkında tahminler yapabilmeyi mümkün kılar.

Yerel işgücü piyasası analizleri; bölgesel farklılıkların izlenmesi, İl istihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu gibi yerel yönetim mekanizmalarına işlerlik kazandırılması, yerel düzeyde işveren ve iş arayan eşleştirmelerinin sağlanması, orta vadede işverenler tarafından talep edilen becerilerin işsizlere kazandırılması ve uygulanan işgücü politikalarının etkilerinin izlenmesinde son derece önemli çalışmalardır. İşgücü Piyasası Analizi sadece mevcut beceri ihtiyaçlarını değerlendirmekle kalmaz, uzun vadeli bir bakış açısı da oluşturur. İşgücü Piyasası Analizleri gelecekteki ihtiyaçları öngörerek bu ihtiyaçlara aktif olarak yön vermeyi sağlayan istihdam ve eğitim politikalarının oluşturulmasında da kilit çalışmalardan en önemlisidir.

'İşgücü Piyasası Analiz Çalışması' ile ulaşılmak istenen temel hedefler, Denizli il sınırları içerisinde sektörel bazda işgücü piyasasına ilişkin en gerçekçi ve güncel durumu belirlemek, ilin istihdam yapısını ortaya koymak, ihtiyaç duyulan işgücünü tespit etmek, mevcut istihdamdaki artış ve azalış oranları ile temininde güçlük çekilen meslek ve pozisyonları belirlemektir. Bu istatistiki veriler ışığında İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarına rehberlik etmek ve mesleki eğitim faaliyetlerine yön vermek temel gayedir.

Denizli ili İşgücü Piyasası Talep Araştırmasının; ülkemize, ilimize ve ilgili tüm taraflara yararlı olmasını diler, bu çalışmaya fiilen katılım sağlayan başta İş ve Meslek Danışmanları olmak üzere tüm İl Müdürlüğümüz çalışanlarına özverili çalışmaları nedeniyle teşekkür ederim.

Ferudun GİRESUN
Denizli Çalışma ve İş Kurumu
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ i
TABLOLAR LİSTESİ vii
GRAFİKLER LİSTESİ viii
KISALTMALAR ix
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 4
BİRİNCİ BÖLÜM 5
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 5

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 5
İŞKUR GÖSTERGELERİ 6
Kayıtlı İşsiz Verileri
Açık İş Verileri
İşe Yerleştirme Verileri
Kurs ve Kursiyer Verileri
İşsizlik Ödeneğinden Yararlanan Verisi

İKİNCİ BÖLÜM 12
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 12
AMAÇ VE YÖNTEM 12
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 14
İşyeri Verileri
Çalışan Verileri
AÇIK İŞLER 27
Açık iş verme ve açık iş oranı
Eğitim durumu
Beceri ihtiyacı
Arama kanalı
Cinsiyet dağılımı
İllerin açık iş oranı
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 43
Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyerleri
Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 49
İstihdam Artışı Beklenen Meslekler
İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
SONUÇ 53

KAYNAKÇA 55
EKLER 56
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 56
Ek 2- Ek 2a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi 61
Ek 2b: Tahmin ve Notasyonlar 62
Ek 2c: Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 63
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 64
Ek 4- Ek Tablolar 64

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri, Denizli 5
Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*) 6
Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*) 7
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme (2013-2014*).....8
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2014*) 9
Tablo 6:Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği İçin Başvuranların Mesleklere Göre Dağılımı (2014*)..... 10
Tablo 7: İşsizlik Ödeneği Hak Edenlerin Mesleklere ve Cinsiyete Göre Dağılımı (2014*) 11
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayısı Oranları, Denizli 14
Tablo 9: İşyeri Özellikleri, Denizli..... 15
Tablo 10: Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanma oranları, Denizli 17
Tablo 11: Sektörlere göre ihracat yapan işyeri sayısı oranları, Denizli..... 18
Tablo 12: Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılım Oranları, Denizli 20
Tablo 13: Sektörlere Göre Çalışan Sayısı Oranları, Denizli 21
Tablo 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı, Denizli 22
Tablo 15: Çalışanların Cinsiyete göre Sektörel Dağılım Oranları, Denizli 24
Tablo 16: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete göre Dağılımı ve Oranları, Denizli..... 25
Tablo 17: Cinsiyete göre En Çok Çalışılan Meslekler, Denizli 26
Tablo 18: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık iş Dağılımı, Denizli, 2013-2014..... 27
Tablo 19. Cinsiyete Göre Açık İş Oranı, Denizli..... 28
Tablo 20: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı ve Açık İş Verme Oranları, Denizli 28
Tablo 21: Sektörlere Ve İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı, Denizli..... 29
Tablo 22: Sektörlere Göre Arama Kanallarının Dağılımı, Denizli 30
Tablo 23: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı, Denizli..... 31
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı, Denizli..... 31
Tablo 25: Açık İşlerin Meslek Grubuna Ve Cinsiyete Göre Dağılımı, Denizli 32
Tablo 26: Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı, Denizli 33
Tablo 27: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı, Denizli 34
Tablo 28: Açık iş Olan Mesleklerin Becerilere Göre Dağılımı, Denizli..... 35
Tablo 29: Mesleklere Göre Arama Kanallarının Dağılımı, Denizli..... 35
Tablo 30: Açık İşlerin Eğitim Durumunun Arama Kanallarına Göre Dağılımı, Denizli..... 37
Tablo 31: Açık İşlerde Eğitim Durumunun Becerilere Göre Dağılımı, Denizli 39
Tablo 32: İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı ve Açık İş Oranı, Denizli..... 41
Tablo 33: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları, Denizli 42
Tablo 34: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları, Denizli 43
Tablo 35: TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları, Denizli..... 44
Tablo 36: Sektörlere Göre TGÇM İşveren Sayısı Oranları, Denizli 45
Tablo 37 : Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman sayısının Çalışan Sayısına Oranları, Denizli 46
Tablo 38: Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Dağılımı, Denizli, 2013- 2014 46
Tablo 39: İşverenlerin Meslek Gruplarında TGÇM Karşılama oranları, Denizli 47
Tablo 40: TGÇM nedenlerinin Meslek içindeki dağılım oranları, Denizli..... 48

Tablo 41: TGÇM temininde güçlük çekilme nedenlerinin dağılımı, Denizli ve Türkiye 49
Tablo 42: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Net İstihdam Değişim Oranları, Denizli..... 50
Tablo 43:Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları, Denizli..... 51
Tablo 44: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek, Denizli 52

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 5
Grafik 2: İşyeri Özellikleri, Denizli 16
Grafik 3: Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanma oranları, Denizli 18
Grafik 4: Sektörlere göre ihracat yapan işyeri sayısı oranları, Denizli 19
Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı, Denizli 23
Grafik 6: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı, Denizli 36
Grafik 7: Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı, Denizli 37
Grafik 8: Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı, Denizli 38
Grafik 9: Beceriler ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı 39
Grafik 10: Açık İş Arama Kanallarının Dağılımı, Denizli 40
Grafik 11: İşkur Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 40
Grafik 12: TGÇM temininde güçlük çekilme nedenleri dağılımı oranları, Denizli ve Türkiye 49

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

İPTA: İşgücü Piyasası Talep Araştırması

TGÇM: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

YÖNETİCİ ÖZETİ

Denizli ili işgücü piyasası talep araştırması raporu, 2014 yılı Mayıs-Haziran aylarında Kurumumuz İş ve Meslek Danışmanlarınca gerçekleştirilen işyeri ziyaretleri neticesinde derlenen verilerin tablolar ve grafikler yardımıyla yorumlanması sonucu oluşturulmuştur. Raporun ilk kısmında genel işgücü göstergelerinden ve İŞKUR verilerinden bahsedilmiş, ikinci kısmında ise işgücü piyasası talep araştırması verileri detaylı şekilde incelenmiştir. Sonuç kısmında ise genel bir değerlendirme yapılarak istihdam politikalarına yön verecek öneriler sunulmuştur.

2013 verilerine göre Denizli ilinde istihdam oranı; yani mevcut istihdamdakilerin çalışma yaşındaki nüfusa (aktif nüfus) oranı %54'tür. İşgücüne katılım oranı (mevcut istihdamdakiler ile işsizlerin toplamının aktif nüfusa oranı) ise 2013 yılındaki araştırma sonuçlarına göre ilimizde %57,7 olarak gerçekleşmiştir. İşsizlik oranı Türkiye genelinin oldukça altında %6,5 olarak belirlenmiştir.

Kurum kayıtlarına göre 2013 yılında en fazla kayıtlı işsizin bulunduğu meslekler sıralaması; beden işçisi (genel), temizlik görevlisi, büro memuru, ön muhasebeci, sekreter, çaycı, satış danışmanı ve makineci şeklinde gitmekteydi. 2014 yılında ise listede fazla değişiklik olmamakla beraber sıralama; beden işçisi (genel), temizlik görevlisi, ön muhasebeci, büro memuru, sekreter, satış danışmanı, makineci ve şoför (yük taşıma) şeklindedir.

Denizli'de en fazla açık iş talebi verilen meslekler sıralamasında; beden işçisi, makineci, dokuma makineleri operatörü ve mermer işçisi meslekleri hem 2013 yılı hem de 2014 yılı kayıtları dikkate alındığında ilk dört sırayı oluşturan meslekler olmuştur. Diğer yandan en fazla açık iş talebi verilen ilk on beş mesleğin altı tanesi her iki yılda da tekstil sektörüyle ilgili mesleklerdir.

En fazla işe yerleştirmesi yapılan meslekler ise 2013 yılı kayıtlarına göre; beden işçisi, makineci, dokuma makineleri operatörü ve kumaş paketleme işçisi, 2014 yılı kayıtlarına göre ise; beden işçisi makineci, dokuma makineleri operatörü ve mermer işçisi olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılı ağustos ayına kadar olan süreçte toplam 157 kurs programı düzenlenmiş ve bu kurslardan 1.252 kursiyer faydalanmıştır. Kadın kursiyer katılımının ağırlıkta olduğu kurslara 409 erkek, 843 kadın kursiyer katılmıştır.

Pasif istihdam politikalarından birisi olan işsizlik ödeneğinden ilimizde 2014 yılı ağustos ayı itibariyle faydalananların sayısı 7.658'dir. Ödeneği hak edenlerin %62'si erkek, %38'i kadındır. Meslekler açısından değerlendirildiğinde, beden işçisi (genel) mesleği %7,7 ile ilk sırada, makineci %4,5 ile ikinci sırada, temizlik görevlisi %4,4 ile üçüncü sırada ve şoför-yük taşıma %3,4 ile dördüncü sıradadır.

Raporun ikinci kısmında işgücü piyasası ile ilgili veriler değerlendirilmiştir. İşyeri ve çalışan sayısı verileri, ildeki açık işler ve açık işlerle bağlantılı veriler, temininde güçlük çekilen meslekler ve gelecek dönem istihdam beklentileri bu bölümde ele alınmıştır.

İlimizde mevcut istihdam verilerine bakıldığında, işgücü piyasası talep araştırması kapsamında 2823 firma ziyaret edilmiştir. Bu firmaların, %57,5'i 10-49 eleman istihdam eden, %13,2'si 50-249 eleman istihdam eden ve %1,9'u da 250 ve üzeri eleman istihdam eden firmalardır. 10+ istihdamlı iş yeri sınıfında iken zaman içerisinde küçülen ve 1-9 istihdamlı iş yerine dönüşen firmaların oranı %27,4'tür. İlimizde en fazla iş yerinin bulunduğu sektör %38,3 ile imalat sektörüdür. Bu sektörde bulunan 1080 firmadan 156 tanesi 1-9 aralığında, 676 tanesi 10-49 aralığında, 214 tanesi 50-249 aralığında ve 35 tanesi de 250 ve daha fazla personel istihdam eden firmalardır. İlimizde faaliyet gösteren 10+ istihdamlı iş yerlerinin %47,3'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanırken, %43,7'si Kurumumuzdan eleman talebinde bulunmuştur. İşverenler devlet teşvikinden yararlanıp yararlanmadığı sorusuna %31 oranında evet cevabını vermiştir. Hem devlet teşvikinden hem de İŞKUR'dan faydalananların oranı ise %68,9'dur. Yani devlet teşvikinden yararlanan her 10 firmadan 7'si aynı zamanda Kurum hizmetlerinden de yararlanmaktadır. İldeki firmaların %53,2'si personeline servis olanağı sağlarken, %1,6'sında kreş imkânı vardır. İhracat yapan iş yerlerinin oranı %21,6, yabancı ortaklığı olan iş yerlerinin oranı ise 1,6'dır.

İPTA kapsamında ziyaret edilen iş yerlerindeki toplam çalışan sayısı 106.861'dir. Çalışanların %58,8'i imalat sektöründe, %14,4'ü toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe, %5,6'sı inşaat sektöründe ve %4,8'i de idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründedir. Çalışan sayısının ziyaret edilen toplam iş yeri sayısına bölünmesi sonucu elde edilen ortalama çalışan sayısı ilimizde 38'dir.

Araştırma verileri ışığında çalışanların cinsiyete göre sektörel dağılımlarına sayı ve oran olarak bakıldığında ilimizde 71.237 erkek çalışan bulunurken çalışan kadın sayısı 35.624'tür. Toplam çalışan sayısı ise 106.861 olarak tespit edilmiştir. Toplam çalışan sayısını erkek ve kadın çalışan sayılarına oranladığımızda çalışanların %66,7'si erkek %33,3'ü ise kadındır.

Araştırma kapsamındaki 2.823 işyerinin 1050 tanesinde 4756 açık iş olduğu görülmektedir. İlde açık iş verme oranı ise %37,2'dir. Açık iş oranı, bir ekonomide çeşitli sektörlerde işe yerleştirilmek istenen işçi sayısının, halen istihdam edilenlerle boş iş sayısının toplamına oranlanması şeklinde tanımlanır. İlimizde 2013 yılında yapılan İPA çalışmasında 6,3 olan açık iş oranı, 2014 yılında %4,3 olarak değer kazanmıştır. Bir başka ifade ile Denizli'deki firmalarda bulunan kadroların %95,7'si dolu iken, % 4,3'ü doldurulmaya hazır durumdadır. Açık işveren işyerlerinin %70,5'i İŞKUR kanalıyla, %27,9'u gazete-ilan v.b ile, %73,3'ü akraba-eş dost vasıtasıyla, %15,9'u internet-sosyal medya aracılığıyla %0,6'sı da özel istihdam büroları ile elemanlarını bulmaya çalışmaktadır. Denizli'de açık işlerin en fazla olduğu meslek makineci mesleğidir. Toplamda alınan 4.756 açık işin 793'ü yani %16,7'si makineci mesleğine aittir. Bu mesleği %9,2 ile mermer işçisi, %5,9 ile dokuma makineleri operatörü takip etmektedir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamındaki işyerlerine 2014 yılı başından iş yeri bilgi formunun doldurulduğu döneme kadar hangi mesleklerde eleman temin ederken güçlük çektikleri sorulmuştur. Denizli ilinde 1.505 farklı işverenden 5.866 temininde güçlük çekilen işgücü tespit edilirken, Türkiye genelinde 282.704 temininde güçlük çekilen işgücü tespit edilmiştir. İmalat sektörü hem ilimizde hem de Türkiye genelinde en fazla temininde güçlük çekilen mesleğin bulunduğu sektördür. Denizli'de işverenlerden alınan 5.866 temininde güçlük çekilen pozisyonun 3.472'si, oransal olarak ifade edecek olursak da %59,2'si imalat sektörüne ait mesleklere yöneliktir. İlimiz genelinde 2.823 iş yerinden 1.505'i temininde güçlük çekilen pozisyon bilgisi vermiştir. Yani işverenlerin %53,3'ü temininde güçlük çektiği meslekler olduğunu bildirmiştir. 2014 yılında en fazla temininde güçlük çekilen meslekler sıralaması; makineci, mermer işçisi, dokuma makineleri operatörü, garson, makine nakışçısı ve garson şeklindedir.

Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilme nedenleri ile ilimizde eleman temininde güçlük çekilme nedenleri karşılaştırıldığında, en ağırlıklı nedenin 'gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması' şeklinde işverenler tarafından bildirildiğini görmekteyiz. İkinci sıradaki neden Türkiye'de %59,5 oran ile 'yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması', Denizli'de ise %58,3 ile 'bu meslekte işe başvuru yapılmaması' şeklinde belirtilmiştir. Türkiye genelinde %42,6 oranında söz konusu meslekte işe başvurunun yetersiz olması üçüncü sırada gelirken Denizli'de ise temininde güçlük çekilme nedenleri arasında üçüncü sırada %44,8 oranında yeterli tecrübeye sahip eleman bulamıyoruz şeklinde bir cevap çıkmıştır.

Gelecek dönem istihdam eğilimleri bölümünde işverenlerin 2015 yılı ortasını öngörerek istihdam artış veya azalışlarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) beklentisi, istihdam artış miktarı beklentisiyle istihdam azalış miktarı beklentisinin mevcut çalışan sayısına oranını ifade etmektedir. Denizli İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre Haziran 2015 itibarıyla net istihdam artışı beklentisi % 5,1'dir. Yani Denizli işgücü piyasası büyüme eğilimindedir. Sektörler bazında değerlendirildiğinde en fazla büyüme eğilimi bulunan sektör %33,3 ile su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörüdür. Bu sektörü %32,7 ile kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, %12 ile inşaat ve %11,1 ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

Net istihdam artışı beklentisi 2014 yılı ve 2015 yılı için incelendiğinde iki yılda da makineci mesleği en fazla artış olacağı düşünülen meslek olmuştur. İstihdam azalışı beklenen mesleklere baktığımızda ise 2014 yılında ilk sırada inşaat elemanları kalıpçısı, 2015 yılında ise ambar-depo görevlisi mesleği ilk sırada yer almaktadır.

GİRİŞ

Denizli İşgücü Piyasası Analizi, işgücü piyasasının genel yapısının incelenmesi, arz ve talebin tespitinin yapılması ve işsizlerin durumunun araştırılmasına yöneliktir. İstihdam politikalarının sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için kamu istihdam kurumlarının yapması gereken işlerin başında iş piyasasının durumuna ilişkin araştırma ve analiz çalışmalarının yapılması gerekmekte olup, Denizli'de bu araştırma, Denizli Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından yapılmıştır.

Bu araştırma, il genelinde 10 ve daha fazla sigortalı işçi çalıştıran 2.983 işyerini kapsamış, İl Müdürlüğü personeli İş ve Meslek Danışmanlarının işveren ya da işveren temsilcileri (İşletme Müdürü, Muhasebeci, İnsan Kaynakları Sorumlusu) ile yüz yüze yapılan görüşme sonucunda bilgi formlarının doldurulmasıyla oluşturulmuştur.

Bölgesel ve il bazında en kullanılabilir sonuçlara ulaşmak için yapılan, işgücü piyasası hakkında yorum yapabilmemizi sağlayan İşgücü Piyasası Analiz Çalışması Bilgi Formu önyüz ve bunun dışında dört bölümden oluşmuştur.

Bilgi formunun önyüzünde işyeri ile ilgili genel bilgilerin yanı sıra ilk defa bu yıl dahil edilen 11 adet anket sorusu yer almaktadır. Birinci bölümde işyerinde çalışmakta olan personelin meslek ve cinsiyet bazında değerlendirmesi yapılmıştır. İkinci bölüm, işyerinde mevcut açık işlere ilişkin sorular ve bu işlerde çalışacak olan personelde aranılan nitelikler yer almaktadır. Üçüncü bölümde, işverenin iş yerinde 2014 yılına yönelik eleman artış ve azalışı olacağını öngördüğü mesleklere ilişkin sorular mevcuttur. Dördüncü ve son bölümde temininde güçlük çekilen mesleklerle ilgili sorular bulunmaktadır. Dördüncü bölümün son kısmında ise, işyerini ziyarete giden ve bilgi formunu işverene veya işveren temsilcisine doldurtan İŞKUR çalışanının bilgi formu ve ziyaretin geneline ilişkin görüşleri yer almaktadır.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre hazırlanan İşgücü Piyasası Analiz Raporu iki bölümden oluşmaktadır.

Raporun birinci bölümü işgücü piyasasının genel görünümünü içermektedir. Bu bölümde işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranının yıllara göre değişimi incelenmiştir. Bununla birlikte İŞKUR verileri de bu bölümde ele alınmıştır. Kuruma kayıtlı işsiz sayısı, açık işler, işe yerleştirme verileri ile işsizlik sigortası ve aktif işgücü programlarındaki istatistiki verileri içeren tablolar İŞKUR verileri başlığı altında yer almaktadır.

Raporun ikinci bölümde ise işgücü piyasası talep araştırmasının sonuçlarından bahsedilmiştir. Bu bağlamda araştırmanın amaç ve yönteminin önemi açıklanmıştır. Yine araştırmada yer alan işyerleri ve mevcut istihdam konuları, açık işler, temininde güçlük çekilen meslekler ve gelecek dönem istihdam beklentileri raporun ikinci bölümünün konularıdır.

Raporun sonuç bölümünde ise işgücü piyasanın önemli unsurları arasındaki ilişkilerden yola çıkılarak işgücü arzı ve talebi açısından karşılaştırmalı bir değerlendirme yapılmakta ve politika önerileri sunulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü piyasasının arz yönünün analizlerini yapabilmek için önceki yıllarda elde edilen veriler temel bilgi kaynağımızı oluşturmaktadır. Bu amaçla bu bölümde önceki yıllarda gerçekleşen işgücüne katılım oranı, işsizlik oranı ve istihdam oranları incelenecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri, Denizli

YIL	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	53,1	48,2	9,4
2009	55,5	48,1	13,2
2010	54,6	48,5	11,2
2011	55,0	51,1	7,2
2012	56,7	52,8	6,9
2013	57,7	54	6,5

Kaynak: TÜİK

Tablo-1'de Denizli ilinde işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı değerlerinin yıllara göre değişimleri görülmektedir. Tablodaki bilgilere bakılarak 2009 krizinde işgücüne katılım ve istihdam oranlarında beklendiği gibi bir düşüş olmadığını hatta işgücüne katılım oranında net bir artış olduğunu ifade edebiliriz. İşsizlik oranlarında ise 2009 krizinin Denizli ilini de olumsuz etkilediği ve bu değerin %13,2 gibi oldukça yüksek seviyelere ulaştığını görmekteyiz. Devam eden yıllarda ise işsizlik oranları düşmüş ve elimizdeki en güncel verilere göre de %6,5 seviyelerindedir

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri, Denizli

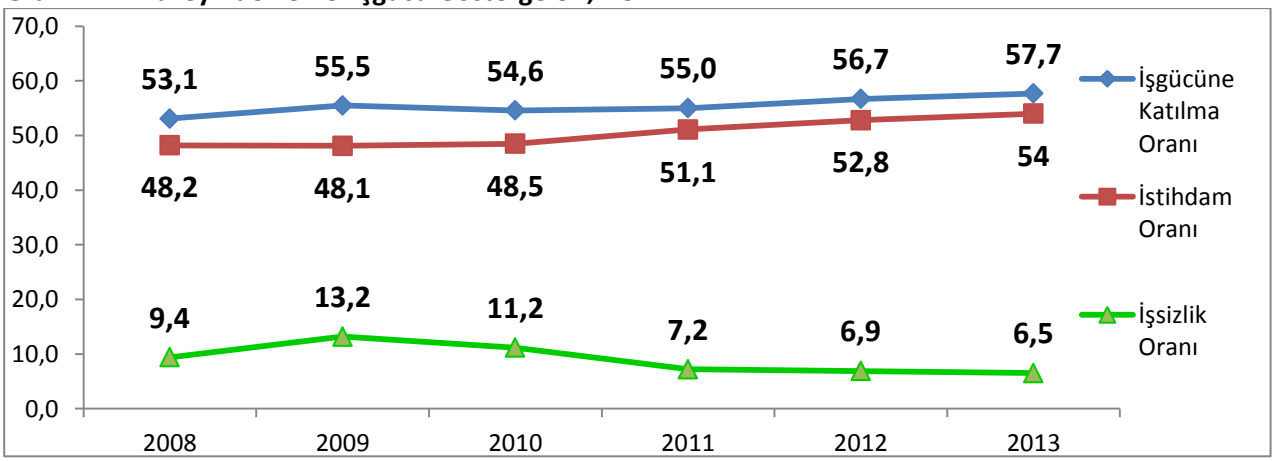

Kaynak: TÜİK

2013 verilerine göre Grafik 1'de görüldüğü gibi Denizli ilinde istihdam oranı; yani mevcut istihdamdakilerin çalışma yaşındaki nüfusa (aktif nüfus) oranı %54'tür. İşgücüne katılım oranı (mevcut istihdamdakiler ile işsizlerin toplamının aktif nüfusa oranı) ise 2013 yılındaki araştırma sonuçlarına göre ilimizde %57,7 olarak gerçekleşmiştir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

Bu bölümde, Denizli Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü kayıtlarından elde ettiğimiz, ildeki kayıtlı işsiz, açık iş, işe yerleştirme, kurs ve kursiyer sayısı durumlarının bir önceki yıla göre cinsiyet ve meslek değişkenleri açısından analizi yapılacaktır. Bu inceleme ilde rağbet gören meslek veya kurslar hakkında bilgi vereceğinden işgücü piyasasının genel eğilimlerini görmemizi sağlayacaktır. Ayrıca işgücü piyasası analizlerini yaparken yıl içinde işten çıkarılarak işsizlik ödeneğine başvuranların belirlenmesi de analizimize katkı sağlayacak verilerdir.

KAYITLI İŞSİZ

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*)

2013			2014*		
MESLEKLER	TOPLAM	ORAN	MESLEKLER	TOPLAM	ORAN
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	4.120	14,3%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	3.538	12,6%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1.015	3,5%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1.043	3,7%
BÜRO MEMURU (GENEL)	1.000	3,5%	ÖN MUHASEBECİ	895	3,2%
ÖN MUHASEBECİ	847	2,9%	BÜRO MEMURU (GENEL)	888	3,2%
SEKRETER	841	2,9%	SEKRETER	759	2,7%
ÇAYCI	690	2,4%	SATIŞ DANIŞMANI	710	2,5%
SATIŞ DANIŞMANI	689	2,4%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	686	2,4%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	680	2,4%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	686	2,4%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	676	2,3%	ÇAYCI	634	2,3%
PAZARLAMACI	510	1,8%	PAZARLAMACI	419	1,5%
MUHASEBECİ	398	1,4%	MUHASEBECİ	398	1,4%
KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	370	1,3%	KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	397	1,4%
DEPO HAMALI	346	1,2%	REYON GÖREVLİSİ	374	1,3%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	310	1,1%	GARSON (SERVİS ELEMANI)	309	1,1%
AŞÇI YARDIMCISI	297	1,0%	DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	293	1,0%
DİĞER MESLEKLER	16.042	55,6%	DİĞER MESLEKLER	16.090	57,2%
TOPLAM	28.831	100%	TOPLAM	28.119	100%

Kaynak: İŞKUR *Ağustos Ayı İtibariyle

Denizli Çalışma ve İş Kurumu kayıtlarına göre 2013 yılında Kuruma kayıtlı 28.831 işsiz bulunmaktaydı. 2014 yılı ağustos ayı sonu itibariyle kuruma kayıtlı işsiz sayısı 28.119'dur. Meslekler bazında inceleme yaptığımızda tabloda da görüleceği gibi, hem 2013 yılında hem de 2014 yılında en fazla kayıtlı işsize sahip meslek beden işçisi(genel)'dir. Kayıtlı işsiz[1] sıralamasında ilk sırada beden işçisi(genel) mesleğinin yer alması, işsizlik kaydı için müracaat edenlerin çoğunlukla eğitim düzeyi düşük ve niteliksiz iş beklentisindeki iş arayanlar olmasından kaynaklanmaktadır.

[1] Çalışma çağında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geri kalanlar **kayıtlı işsiz** sayılmaktadır.

AÇIK İŞLER

En fazla açık işe sahip meslekler 2013 ve 2014 yıllarında hemen hemen aynıdır. İki yılda da en fazla açık iş talebinde bulunulan meslek beden işçisidir. Bunun sebebi piyasada nitelikli işgücü sınırlı sayıda olması sebebiyle işverenlerin yetiştirmek üzere personel aramasından ve niteliği olmayan işsizlerin beden işçisi olarak kayıt edilmesinden kaynaklanmaktadır. Açık işlerde ilk 15 meslek incelendiğinde beden işçisi mesleğinden sonra sıralamada belli bir vasıf/nitelik/beceri gerektiren meslekler bulunmaktadır. Açık işlerde tekstil sektörüyle ilgili mesleklerin daha fazla yer alması da göze çarpan başka bir unsurdur. 2013 yılında en fazla açık işe sahip ilk 15 meslek tüm açık işlerin %65,3'ünü, 2014 yılı Ocak-Ağustos dönemi ilk 15 meslek ise tüm açık işlerin %64,1'ini oluşturmaktadır.

Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2013-2014*)

2013			2014*		
MESLEKLER	TOPLAM	ORAN	MESLEKLER	TOPLAM	ORAN
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	5.974	26,1%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	4.599	25,1%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	2.277	9,9%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	1.692	9,2%
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	1.016	4,4%	MERMER İŞÇİSİ	844	4,6%
MERMER İŞÇİSİ	838	3,7%	DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	711	3,9%
KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	724	3,2%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	468	2,6%
KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	701	3,1%	KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	425	2,3%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	587	2,6%	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	421	2,3%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	529	2,3%	REYON GÖREVLİSİ	389	2,1%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	480	2,1%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	376	2,1%
ÖN MUHASEBECİ	405	1,8%	KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	358	2,0%
SATIŞ DANIŞMANI	368	1,6%	ÖN MUHASEBECİ	352	1,9%
REYON GÖREVLİSİ	362	1,6%	SATIŞ DANIŞMANI	333	1,8%
BOYAHANE TESİS TAKİP İŞÇİSİ	270	1,2%	GARSON (SERVİS ELEMANI)	330	1,8%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	224	1,0%	BOYAHANE TESİS TAKİP İŞÇİSİ	231	1,3%
KALİTE KONTROLCÜ	219	1,0%	MAKİNE NAKIŞÇISI	201	1,1%
DİĞER MESLEKLER	7.953	34,7%	DİĞER MESLEKLER	6.575	35,9%
TOPLAM	22.927	100%	TOPLAM	18.305	100%

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

İŞE YERLEŞTİRMELER

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme (2013-2014*)

2013			2014*		
MESLEKLER	TOPLAM	ORAN	MESLEKLER	TOPLAM	ORAN
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	3.637	29,5%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2.164	32,3%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	1.187	9,6%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	568	8,5%
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	753	6,1%	DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	365	5,4%
KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	470	3,8%	MERMER İŞÇİSİ	297	4,4%
KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	411	3,3%	REYON GÖREVLİSİ	292	4,4%
MERMER İŞÇİSİ	327	2,7%	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	243	3,6%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	274	2,2%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	190	2,8%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	250	2,0%	KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	190	2,8%
BOYAHANE TESİS TAKİP İŞÇİSİ	236	1,9%	BOYAHANE TESİS TAKİP İŞÇİSİ	165	2,5%
REYON GÖREVLİSİ	229	1,9%	KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	154	2,3%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	204	1,7%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	103	1,5%
SATIŞ DANIŞMANI	177	1,4%	KESİMCİ (KONFEKSİYON)	79	1,2%
KALİTE KONTROLCÜ	167	1,4%	SATIŞ DANIŞMANI	78	1,2%
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	156	1,3%	ÖN MUHASEBECİ	60	0,9%
ÖN MUHASEBECİ	147	1,2%	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	58	0,9%
DİĞER MESLEKLER	3.705	30,0%	DİĞER MESLEKLER	1.700	25,4%
TOPLAM	12.330	100%	TOPLAM	6.706	100%

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

Denizli'de Kurumumuz tarafından 2013 yılında yapılan toplam işe yerleştirme sayısı 12.330, 2014 yılı ocak-ağustos döneminde yapılan toplam işe yerleştirme sayısı ise 6.706'dır.

En fazla açık işin bulunduğu beden işçisi (genel) mesleği hem 2013 yılında hem de 2014 yılında en fazla işe yerleştirmesi yapılan meslek olmuştur. Yukarıdaki tablo incelendiğinde tekstil sektörünün açık işlerde olduğu gibi yapılan işe yerleştirmelerde ne kadar etkin olduğunu görülmektedir. 2014 yılının ocak-ağustos döneminde en fazla işe yerleştirme yapılan ilk 15 meslekten 7'si tekstil sektörüne aittir.

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

Türkiye İş Kurumu istihdamın korunması, artırılması, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesi ile işsizliğin azaltılmasına yardımcı olmak amacıyla işgücü yetiştirme ve uyum hizmetleri yürütmektedir. Bu etkinlikler, "Kuruma kayıtlı işsizlerin iş piyasası ihtiyaçları doğrultusunda istihdam edilebilirliklerinin arttırılarak; iş bulmalarının kolaylaştırılmasına, işe yerleştirilmesine ve kendi işlerini kurmalarının sağlanmasına yönelik girişimcilik, meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimlerini, rehberlik ve danışmanlık hizmetlerini, toplum yararına çalışma programları ile çalışan işgücüne ilişkin eğitim seminerlerini" kapsamaktadır.[2]

2014 yılı ağustos ayına kadar olan süreçte toplam 157 kurs programı düzenlenmiş ve bu kurslardan 1.252 kursiyer faydalanmıştır. Kadın kursiyer katılımının ağırlıkta olduğu kurslara %32,6 oranında erkekler katılırken, %67,3 oranında kadınlar katılmıştır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2014*)

KURS TÜRÜ	KURS SAYISI	KURSİYER SİTESİ		
		ERKEK	KADIN	TOPLAM
ENGELLİ KURSU/KOMİSYON KAYNAKLI	3	14	6	20
GİRİŞİMCİLİK EĞİTİM PROGRAMI	15	159	169	328
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI(İEP)	105	81	182	263
MEK/İSTİHDAM GARANTİSİZ	16	42	261	303
MEK/ÖZEL POLİTİKA	5	27	101	128
UMEM PROJESİ/MEK	13	86	124	210
TOPLAM	**157**	**409**	**843**	**1.252**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

Tablo 5 incelendiğinde kendi işini kurmak isteyenlere yönelik Kurum hizmetlerinden olan girişimcilik eğitim programının diğer kurs türlerine oranla daha fazla rağbet gördüğü anlaşılmaktadır. Girişimcilik eğitimleri sayesinde 328 vatandaşımız sertifika sahibi olmuştur.

Öte yandan kişinin icra edeceği mesleği, bu mesleği icra edenlerden öğrenmesini sağlayan işbaşı eğitim programları aynı zamanda kursiyerlerin işyerinde deneyim kazanması noktasında avantaj sağlamaktadır. Kurumumuz aracılığıyla 105 adet işbaşı eğitim programı açılmış ve 263 kursiyer katılım göstermiştir.

[2] Türkiye İş Kurumu İşgücü Uyum Hizmetleri Yönetmeliği, Sayı: 27097 (6. Mükerrer), 31 Aralık 2008 Tarihli Resmi Gazete

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

Tablo 6:Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneği İçin Başvuranların Mesleklere Göre Dağılımı (2014*)

2014*				
MESLEKLER	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ORAN
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	477	111	588	7,7%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	25	316	341	4,5%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	105	233	338	4,4%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	258	-	258	3,4%
SATIŞ DANIŞMANI	121	75	196	2,6%
ÖN MUHASEBECİ	56	137	193	2,5%
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	118	68	186	2,4%
ÇAYCI	19	130	149	1,9%
BÜRO MEMURU (GENEL)	57	80	137	1,8%
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	123	-	123	1,6%
AŞÇI	81	40	121	1,6%
PAZARLAMACI	101	16	117	1,5%
MUHASEBECİ	47	69	116	1,5%
SEKRETER	1	99	100	1,3%
KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	40	58	98	1,3%
DİĞER MESLEKLER	3.115	1.482	4.597	60,0%
GENEL TOPLAM	4.744	2.914	7.658	100%

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

2014 yılı Ağustos ayı itibariyle işsizlik ödeneği hizmetinden yararlanmak için Denizli Çalışma ve İş Kurumuna başvuranların sayısı 7.658'dir. Başvuru yapanların %61,9'u erkekler, %38,1'i kadınlardır. En fazla başvurunun yapıldığı meslekler; beden işçisi (genel), makineci, temizlik görevlisi, şoför-yük taşıma ve satış danışmanı şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneği Hak Edenlerin Mesleklere ve Cinsiyete Göre Dağılımı (2014*)

2014*				
MESLEKLER	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ORAN
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	212	56	268	6,1%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	18	204	222	5,0%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	59	137	196	4,5%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	151		151	3,4%
ÖN MUHASEBECİ	36	90	126	2,9%
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	75	37	112	2,5%
SATIŞ DANIŞMANI	63	46	109	2,5%
ÇAYCI	9	80	89	2,0%
BÜRO MEMURU (GENEL)	29	53	82	1,9%
AŞÇI	50	30	80	1,8%
MUHASEBECİ	35	43	78	1,8%
PAZARLAMACI	62	6	68	1,5%
SEKRETER	1	56	57	1,3%
KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	19	38	57	1,3%
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	50		50	1,1%
DİĞER MESLEKLER	1.679	973	2.652	60,3%
GENEL TOPLAM	2.548	1.849	4.397	100%

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Ağustos

Diğer tablolarda olduğu gibi işsizlik ödeneği alanların mesleklere göre dağılımı tablosunda da ilk sırada beden işçisi(genel) yer almaktadır. 2014 yılı ağustos ayı sonu itibariyle toplamda 4.397 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Ödeneği hak edenlerin %57,9'u erkek, %42,1'i kadındır. Beden işçisi (genel) mesleği %6,1 ile ilk sırada, makineci %5 ile ikinci sırada, temizlik görevlisi %4,5 ile üçüncü sırada ve şoför-yük taşıma %3,4 ile dördüncü sıradadır. İşsizlik ödeneği hak eden ilk 15 meslek tüm mesleklerin %40'ını oluşturmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2014 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 12 Mayıs – 27 Haziran 20124 tarihleri arasında Türkiye genelinde 110.509 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 3" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 30 Haziran 2015 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[3] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

2014 yılı işgücü piyasası talep araştırması Türkiye İstatistik Kurumu ile birlikte tespit edilen, Denizli ilindeki özel sektörde faal olan 10+ istihdamlı işyerlerinde gerçekleştirilmiştir. Uluslararası bazda sektörel ve mesleki sınıflandırmalar kullanılarak yapılan araştırmada Denizli'de tamsayım yöntemi ile çalışılmıştır. Yani ildeki 10+ istihdamlı özel sektör işyerlerinin tamamı ziyaret edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyeri Sayısı Oranları, Denizli

SEKTÖRLER	1-9	10-49	50-249	250+	Genel Toplam	ORANLAR
Madencilik ve taş ocakçılığı	12	16	16	-	45	1,6%
İmalat	156	676	214	35	1.080	38,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3	6	5	-	15	0,5%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-	3	-	-	3	0,1%
İnşaat	226	141	29	-	396	14,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	170	403	51	5	630	22,3%
Ulaştırma ve depolama	31	72	10	1	114	4,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	43	68	12	-	122	4,3%
Bilgi ve iletişim	4	8	-	-	12	0,4%
Finans ve sigorta faaliyetleri	6	5	3	-	14	0,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	4	2	1	-	7	0,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	38	50	4	-	93	3,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	19	31	14	6	70	2,5%
Eğitim	17	60	4	2	83	2,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	40	3	3	47	1,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	3	4	-	-	7	0,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	40	37	7	1	85	3,0%
TOPLAM	**775**	**1.623**	**373**	**53**	**2.823**	**100%**

Kaynak: İPTA 2014

Denizli'deki işyerlerinin %57,5'i 10-49 eleman istihdam eden, %13,2'si 50-249 eleman istihdam eden ve %1,9'u da 250 ve üzeri eleman istihdam eden firmalardır. 10+ istihdamlı iş yeri sınıfında iken zaman içerisinde küçülen ve 1-9 istihdamlı iş yerine dönüşen firmaların oranı %27,4'tür.

Denizli'de en fazla iş yerinin bulunduğu sektör %38,3 ile imalat sektörüdür. Bu sektörde bulunan 1.080 firmadan 156 tanesi 1-9 aralığında, 676 tanesi 10-49 aralığında, 214 tanesi 50-249 aralığında ve 35 tanesi de 250 ve daha fazla personel istihdam eden firmalardır. Sıralamada imalat sektörünü %22,3 ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve

motosikletlerin onarımı sektörü takip etmektedir. Bu sektöre ait 630 iş yerinin 170 tanesi 1-9 aralığında, 403 tanesi 10-49 aralığında, 51 tanesi 50-249 aralığında ve 5 tanesi de 250 ve daha fazla personel istihdam eden firmalardır. En fazla iş yerinin bulunduğu sektörler sıralamasında %14'lük oranı ile üçüncü sırada yer alan inşaat sektöründe ise 250+ istihdamlı işyeri bulunmamaktadır. Sektörde bulunan 396 iş yerinden 226'sı 1-9 aralığında 141'i 10-49 aralığında ve 29'u da 50-249 aralığında personel istihdam eden firmalardır.

Tablo 9: İşyeri Özellikleri, Denizli

	SAYI	ORAN
İŞKUR HİZMETİNDEN FAYDALANAN İŞYERİ	1.335	47,3%
İŞKURDAN ELEMAN TALEBİ OLAN İŞYERİ	1.234	43,7%
İHRACAT YAPAN İŞYERİ	609	21,6%
YABANCI ORTAKLIĞI OLAN İŞYERİ	55	1,9%
KREŞİ OLAN İŞYERİ	46	1,6%
SERVİS İMKÂNI OLAN İŞYERİ	1.501	53,2%
EĞİTİM DÜZENLEYEN İŞYERİ	2.133	75,6%
KISMİ ÇALIŞMA YAPAN İŞYERİ	221	7,8%
DEVLET TEŞVİKİNDEN YARARLANAN İŞYERİ	875	31,0%
TEŞVİK ALIP İŞKURDAN FAYDALANAN FİRMA	603	68,9%
10+ İSTİHDAMLI İŞYERİ	2.823	100%

Kaynak: İPTA 2014

2014 yılı İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında işverenlere diğer yıllardan farklı olarak 10 farklı soru sorulmuştur.

İşverenin;

- İŞKUR hizmetinden faydalanıp faydalanmadığı,
- İŞKUR'dan eleman talebi olup olmadığı,
- Devlet teşvikinden yararlanılıp yararlanılmadığı,
- İhracat yapılıp yapılmadığı,
- Yabancı ortaklığı olup olmadığı,
- Kısmi çalışma yapıp yapmadığı,
- Kreş imkanına sahip olup olmadığı,
- Servis imkanının olup olmadığı,
- 2014 yılında herhangi bir eğitim düzenleyip düzenlemediği,
- Teşvik alıp İŞKUR'dan faydalanıp faydalanmadığı,

İle ilgili sorular sorulmuştur.

Grafik 2: İşyeri Özellikleri, Denizli

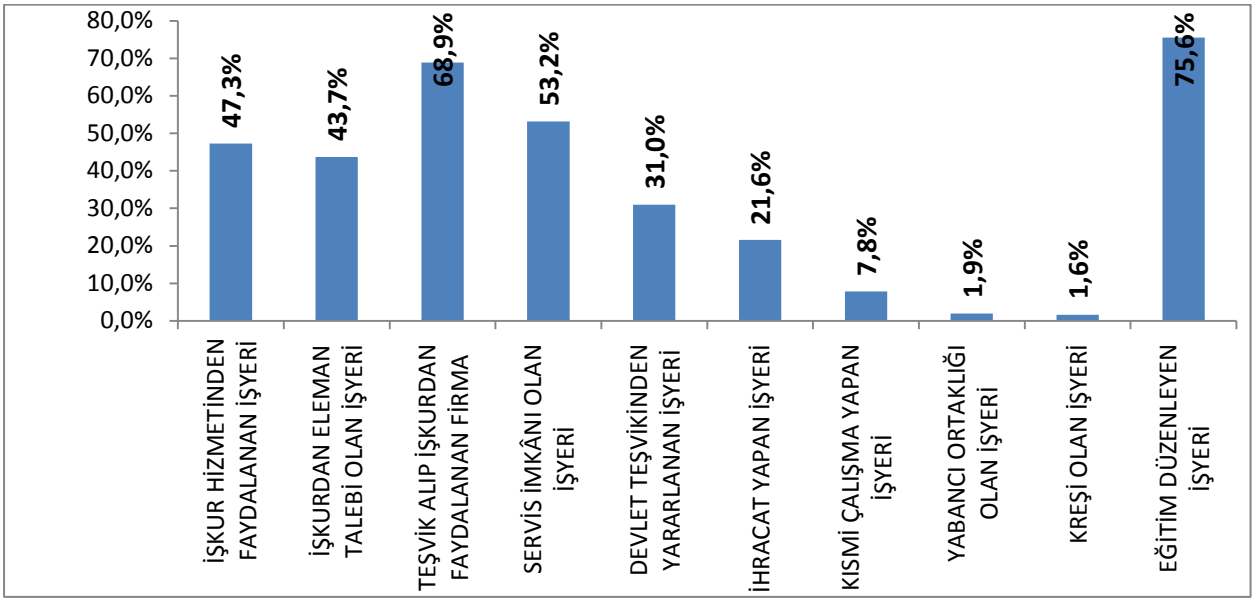

Kaynak: İPTA 2014

İlimizde faaliyet gösteren 10+ istihdamlı işyerlerinin %47,3'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanırken, %43,7'si Kurumumuzdan eleman talebinde bulunmuştur. İşverenler devlet teşvikinden yararlanıp yararlanmadığı sorusuna %31 oranında evet cevabını vermiştir. Hem devlet teşvikinden hem de İŞKUR'dan faydalananların oranı ise %68,9'dur. Yani devlet teşvikinden yararlanan her 10 firmadan 7'si aynı zamanda Kurum hizmetlerinden de yararlanmaktadır. İldeki firmaların %53,2'si personeline servis olanağı sağlarken, %1,6'sında kreş imkanı vardır. İhracat yapan işyerlerinin oranı %21,6, yabancı ortaklığı olan işyerlerinin oranı ise 1,6'dır. Herhangi bir alanda çalışanlarına eğitim düzenleyen işyeri sayısı %75,6'dır.

Tablo 10: Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanma oranları, Denizli

SEKTÖRLER	İŞKURDAN FAYDALAN İŞYERİ SAYISI	TOPLAM İŞYERİ	ORAN
Madencilik ve taş ocakçılığı	15	45	33,9%
İmalat	652	1.080	60,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	8	15	56,7%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3	3	100%
İnşaat	74	396	18,7%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	312	630	49,6%
Ulaştırma ve depolama	45	114	39,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	62	122	51,2%
Bilgi ve iletişim	4	12	33,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	5	14	35,7%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	7	14,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	25	93	27,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	44	70	62,6%
Eğitim	30	83	36,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	25	47	53,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	7	14,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	27	85	31,9%
TOPLAM	**1.335**	**2.823**	**47,3%**

Kaynak: İPTA 2014

Denizli İŞKUR hizmetlerinden işyerlerin %47,3 yararlanırken Kurumumuz hizmetlerinden faydalanma oranlarının sektörel dağılımlarının verildiği Tablo 10'a bakıldığında kurumumuz hizmetlerinden yararlanan işyeri sayısı imalat sektöründe 652 işyeriyle karşımıza çıkmaktadır. İmalat sektöründeki işyerlerinin %60,4'ü İŞKUR'dan faydalanmaktadır. Bir başka ifadeyle imalat sektöründeki her on firmadan altısı İŞKUR ile dirsek teması halindedir. Bu sektörü 312 işyeriyle toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe faaliyet gösteren işyerleri takip etmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin İŞKUR'dan faydalanma oranı %49,6'dır.

Grafik 3: Sektörlere göre İŞKUR'dan faydalanma oranları, Denizli

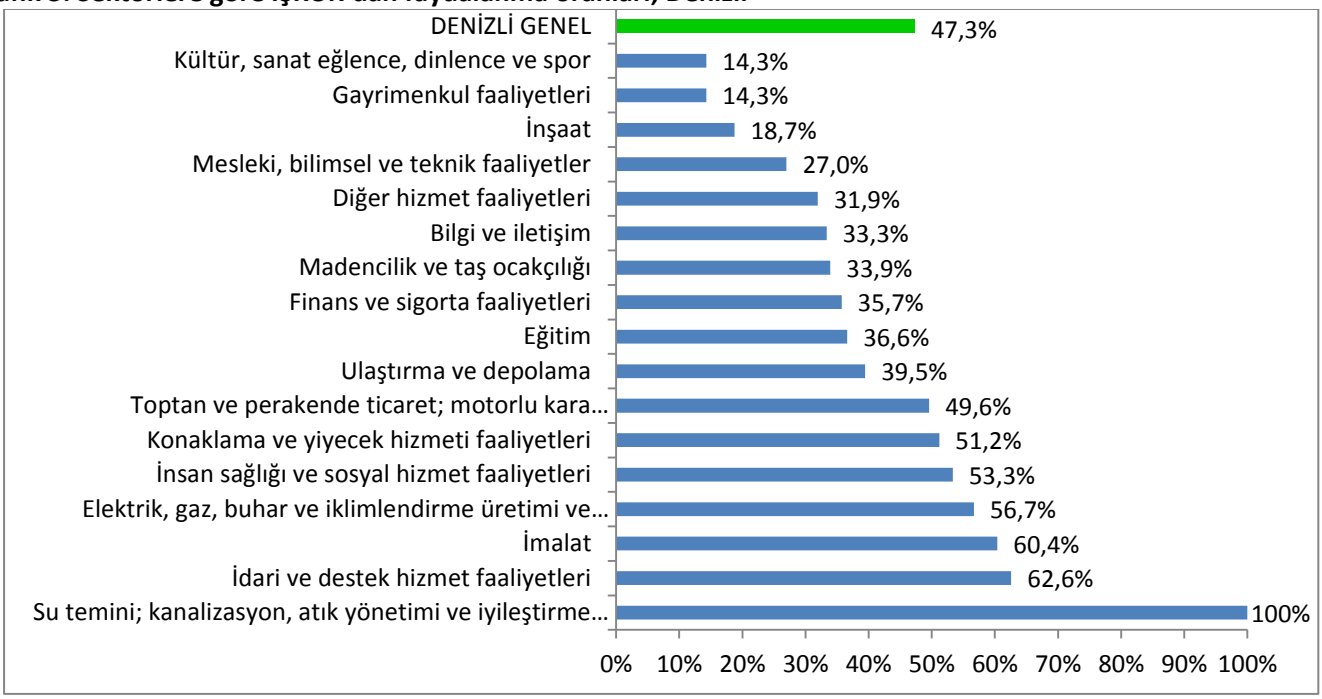

Kaynak: İPTA 2014

İlimizde imalat sektöründe faaliyet gösteren işletmeler ihtiyaç duyduğu işgücünü temin etmede Kurumumuz hizmetlerinden büyük oranda faydalanmaktadır bununla birlikte diğer sektörlerde faaliyet gösteren işyerleri ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılama yanında işbaşı eğitim programı, istihdam garantili kurs gibi aynı zamanda teşvik niteliği taşıyan hizmetlerden de faydalanmaktadır.

Tablo 11: Sektörlere göre ihracat yapan işyeri sayısı oranları, Denizli

SEKTÖRLER	İHRACAT YAPAN İŞYERİ SAYISI	TOPLAM İŞYERİ	ORAN
Madencilik ve taş ocakçılığı	17	45	38,5%
İmalat	442	1.080	40,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3	15	21,7%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-	3	-
İnşaat	11	396	2,8%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	106	630	16,9%
Ulaştırma ve depolama	4	114	3,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4	122	3,5%
Bilgi ve iletişim	1	12	11,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	14	7,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	-	7	-
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8	93	8,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4	70	6,0%
Eğitim	1	83	1,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	47	2,2%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	-	7	-
Diğer hizmet faaliyetleri	4	85	4,9%
TOPLAM	**609**	**2.823**	**21,6%**

Kaynak: İPTA 2014

İhracat yapan firmaların sektörlere göre dağılımını gösteren Tablo 11'deki oranlar göz önünde bulundurularak incelendiğinde, imalat sektöründeki firmaların %40,9 ile ilk sırada olduğunu görebiliriz. İmalat sektörünü %38,5 ile madencilik ve taş ocakçılığı sektörü takip etmektedir ki, bu sektöre ait 45 iş yerinden 17'si ihracat yaptığını beyan etmiştir. Üçüncü sırada %21,7'lik oranıyla elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü yer almaktadır ancak sayısal verilere bakıldığında 10+ istihdamlı toplam işyeri sayısının 15 olduğu bunlardan sadece 3 tanesinin ihracat yaptığı görülmektedir. 630 işyerinin bulunduğu toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe işyerlerinin %16,9'u ihracat yapmaktadır

Grafik 4: Sektörlere göre ihracat yapan işyeri sayısı oranları, Denizli

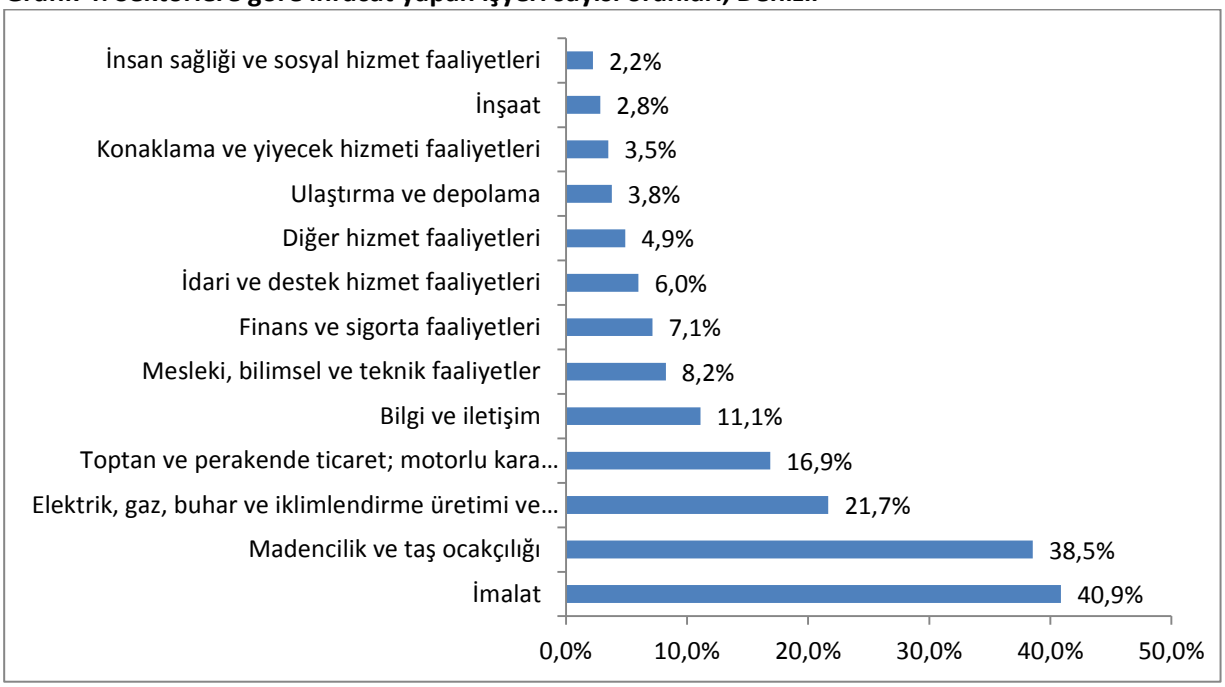

Kaynak: İPTA 2014

Tablo 12: Kuruluş Yıllarına Göre İşyerlerinin Sektörel Dağılım Oranları, Denizli

SEKTÖRLER	Kuruluş yılları					
	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Madencilik ve taş ocakçılığı	31,8%	24,9%	16,0%	9,1%	6,8%	11,4%
İmalat	19,8%	19,6%	19,2%	16,0%	13,0%	12,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	14,4%	50,0%	21,1%	7,2%	-	7,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-	-	33,3%	66,7%	-	-
İnşaat	34,1%	25,3%	18,2%	11,7%	6,3%	4,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	15,7%	24,6%	16,0%	16,0%	11,5%	16,2%
Ulaştırma ve depolama	18,9%	23,6%	18,0%	18,9%	15,1%	5,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	33,1%	23,5%	12,1%	11,3%	8,7%	11,3%
Bilgi ve iletişim	33,3%	-	22,2%	22,2%	11,1%	11,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	14,3%	14,3%	28,6%	7,1%	14,3%	21,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	57,1%	-	-	14,3%	14,3%	14,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	23,6%	32,9%	14,1%	20,0%	7,1%	2,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	38,9%	34,3%	9,0%	10,5%	5,9%	1,5%
Eğitim	18,3%	36,6%	19,5%	9,7%	9,8%	6,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	11,1%	57,8%	13,3%	8,9%	6,7%	2,2%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	14,3%	28,6%	-	28,6%	14,3%	14,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	25,6%	11,2%	11,2%	9,9%	2,5%	39,7%
TOPLAM	**22,3%**	**23,6%**	**17,2%**	**14,7%**	**10,5%**	**11,7%**

Kaynak: İPTA 2014

İlimizde faaliyet gösteren 10 ve üzeri işçi çalıştıran işyerlerinin kuruluş yıllarına göre sektörel dağılım oranlarına ve işyeri sayılarına genel olarak bakıldığında 2.823 işyerinin %45,9'unun 0-9 yıl aralığında kurulmuş olduğu görülmektedir. Buradan hareketle araştırma kapsamındaki işyerlerinin yaklaşık olarak yarısının son on yıl içinde kurulmuş olduğu söylenebilir. Kuruluş tarihi dikkate alınarak oluşturulan bu veride en fazla işyerinin sayısal olarak 5-9 yıl aralığında bir geçmişe sahip olduğu görülmektedir.

İlimizin karakteristik yapısını yansıtan sektör olan imalat sektöründeki işyerlerinin kuruluş yıllarına göre dağılımına baktığımızda firmaların yaklaşık %60'ının 15 yıldan az bir geçişe sahip olduğu anlaşılmaktadır. İmalat sektörü içinde yer alan firmaların %29'u 15-29 yıllık bir geçmişe sahipken %12,3'lük kısmı ise 25 yıldan daha fazla geçmişe sahiptir.

MEVCUT İSTİHDAM

Tablo 13: Sektörlere Göre Çalışan Sayısı Oranları, Denizli

SEKTÖRLER	ÇALIŞAN SAYILARI	ORANLAR
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.854	1,7%
İmalat	62.847	58,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	758	0,7%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	66	0,1%
İnşaat	5.932	5,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	15.378	14,4%
Ulaştırma ve depolama	3.068	2,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2.889	2,7%
Bilgi ve iletişim	201	0,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	447	0,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	234	0,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1.331	1,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5.087	4,8%
Eğitim	2.404	2,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2.254	2,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	110	0,1%
Diğer hizmet faaliyetleri	2.001	1,9%
TOPLAM	**106.861**	**100%**

Kaynak: İPTA 2014

Denizli'de İPTA sonucu ziyaret edilen 2.823 işyerinde 106.861 çalışan bulunmaktadır. Bu çalışanların sektörel dağılımını incelediğimizde Tablo 13'de de görüldüğü gibi çalışanların %58,8'i imalat sektöründe, %14,4'ü toptan, perakende ve ticaret, %5,6'sı da inşaat sektörlerinde çalışmaktadır. Çalışma kapsamında bulunan 10 ve üzeri çalışanı bulunan işyerinin imalat, toptan ve perakende ticaret ve inşaat sektörlerinde olduğu için bunla doğru orantılı olarak çalışanların büyük bir kısmı bu sektörlerde istihdam edilmektedir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı, Denizli

SEKTÖRLER	ÇALIŞAN SAYISI	İŞYERİ SAYISI	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.854	45	41
İmalat	62.847	1.080	58
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	758	15	51
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	66	3	22
İnşaat	5932	396	15
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	15.378	630	24
Ulaştırma ve depolama	3.068	114	27
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2.889	122	24
Bilgi ve iletişim	201	12	17
Finans ve sigorta faaliyetleri	447	14	32
Gayrimenkul faaliyetleri	234	7	33
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1.331	93	14
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5.087	70	73
Eğitim	2.404	83	29
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2.254	47	48
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	110	7	16
Diğer hizmet faaliyetleri	2.001	85	24
GENEL TOPLAM	**106.861**	**2.823**	**38**

Kaynak: İPTA 2014

Sektörlere göre ortalama çalışan sayılarının bulunduğu yukarıdaki Tablo 14 incelendiğinde hangi sektörde işyeri başına ortalama ne kadar çalışanın istihdam edildiği görülmektedir. 2014 yılı 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işgücü piyasası talep araştırmasında elde edilen verilere göre ilimizde ortalama çalışan sayısı 38'dir. Başka bir deyişle 106.861 personelin çalıştığı, 2.823 iş yerinin bulunduğu Denizli'de işyeri başına düşen ortalama personel sayısı 38 olmakla birlikte, sektörler bazında yukarıdaki tablo incelendiğinde ortalama çalışan sayısının en fazla olduğu sektör 73 çalışan ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür. Bu sektörü sırasıyla 58 ortalama çalışanı olan imalat sektörü ve 48 çalışanı ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü takip etmektedir.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı, Denizli

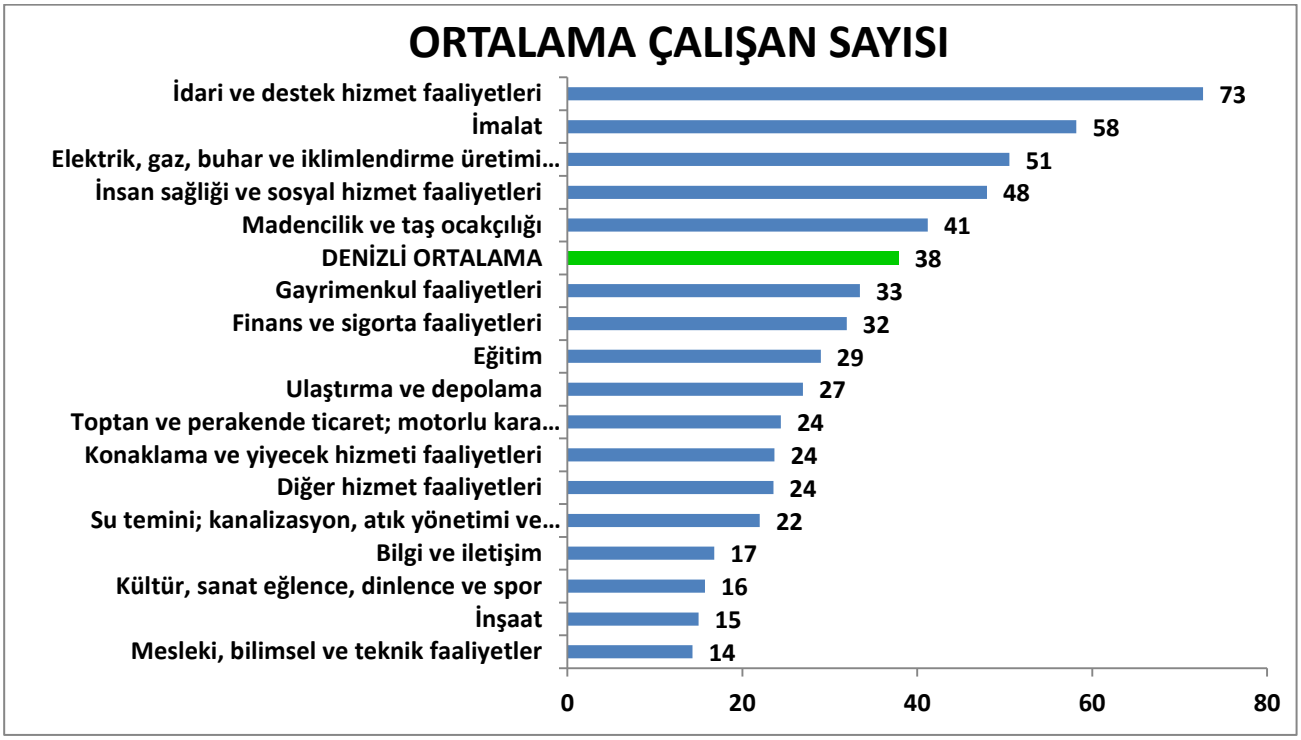

Kaynak: İPTA 2014

Grafik 5'de görüldüğü gibi il genelinde işyeri başına düşen çalışan sayısı 38'dir. Bu oran Türkiye genelinde 35 olarak saptanmıştır. Denizli ilinde ortalama çalışan sayısından fazla olan sektörler sırasıyla idari ve destek hizmet faaliyetleri, imalat, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve madencilik ve taş ocakçılığı sektörleridir.

En düşük çalışan ortalamasına sahip sektörler Mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler ve İnşaat sektörleridir. İlimizde önde gelen sektörlerden olan inşaat sektöründe ortalama çalışan sayısının düşük olmasının sebebi ise 1-9 kişi istihdamlı işyerlerinin bir hayli fazla olmasıdır. 396 firma bulunan inşaat sektöründe 1-9 kişi istihdamlı firma sayısı 226'dır.

Tablo 15: Çalışanların Cinsiyete göre Sektörel Dağılım Oranları, Denizli

SEKTÖRLER	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK ORAN	KADIN ORAN
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.635	219	1.854	88,2%	11,8%
İmalat	39.426	23.420	62.847	62,7%	37,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	612	145	758	80,8%	19,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	44	22	66	66,7%	33,3%
İnşaat	5.464	468	5.932	92,1%	7,9%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	11.142	4236	15.378	72,5%	27,5%
Ulaştırma ve depolama	2.757	312	3.068	89,8%	10,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.885	1.004	2.889	65,2%	34,8%
Bilgi ve iletişim	113	88	201	56,3%	43,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	219	228	447	49,0%	51,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	199	35	234	85,0%	15,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	906	425	1.331	68,1%	31,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3.346	1.741	5.087	65,8%	34,2%
Eğitim	1.209	1.195	2.404	50,3%	49,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	820	1.434	2.254	36,4%	63,6%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	84	26	110	76,4%	23,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	1.375	626	2.001	68,7%	31,3%
DENİZLİ	**71.237**	**35.624**	**106.861**	**66,7%**	**33,3%**

Kaynak: İPTA 2014

Araştırma verileri ışığında çalışanların cinsiyete göre sektörel dağılımlarına sayı ve oran olarak bakıldığında ilimizde 71.237 erkek çalışan bulunurken çalışan kadın sayısı 35.624'tür. Toplam çalışan sayısı ise 106861 olarak tespit edilmiştir. Toplam çalışan sayısını erkek ve kadın çalışan sayılarına oranladığımızda çalışanların %66,7'si erkek %33,3'ü ise kadındır.

Kadın istihdamında en yüksek oran %63,6 ile insan sağlığı ve sosyal hizmetler faaliyetleri sektöründe bulunmaktadır. Bu alanda 820 erkek çalışan, 1.434 de kadın çalışan istihdam edilmektedir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektörü kadın istihdamı oranında %51'le ikinci sırada yer alırken üçüncü sırada %49,7'lik oranıyla eğitim yer almaktadır. Kadın çalışan oranı itibarıyla dördüncü sırada %43,7 ile bilgi ve iletişim sektörü yer almaktadır. Bedensel güç gerektiren inşaat ve madencilik ve taş ocakları sektörü kadın istihdamında en düşük değerlere sahiptir.

Erkek çalıştırma oranı en yüksek sektör %92,1 ile inşaat sektörüdür. Erkek çalışan oranı itibarıyla ikinci sırada %89,8 oranıyla ulaştırma ve depolama sektörü yer almaktadır. %88,2 erkek çalışan oranıyla da madencilik ve taş ocakçılığı sektörü üçüncü sırada yer almaktadır.

Kadın ve erkek çalışan sayı ve oranlarının birbirine yakın olduğu iki sektör finans ve sigorta faaliyetleri ile eğitim sektörleridir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe 219 erkek

çalışan 228 kadın çalışan bulunmaktadır. Eğitim sektöründe ise 1.209 erkek çalışan bulunurken sektörde çalışanların 1.195'i ise kadındır.

62.847 toplam çalışanıyla en çok istihdam sayısına sahip olan imalat sektöründe 39.426 erkek çalışan bulunurken sektörün 23.420 kadın çalışan bulunmaktadır. Kadın – erkek çalışan oranları karşılaştırıldığında çalışanların %62,7'si erkek, %37,3'ü ise kadın olarak tespit edilmiştir.

Erkek ve kadın çalışanları kendi içinde değerlendirdiğimizde en çok istihdamın olduğu ilk iki sektör her iki cinsiyette de sırayla imalat ve toptan perakende sektörü olduğu göze çarpmaktadır. Kadınların en fazla istihdamının olduğu üçüncü sektör

Tablo 16: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete göre Dağılımı ve Oranları, Denizli

MESLEK GRUBU	Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Oran	Kadın Çalışan Oran
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	4.331	3.267	7.598	57,0%	43,0%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	6.823	2.952	9.775	69,8%	30,2%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	9.228	6.404	15.633	59,0%	41,0%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	161	44	205	78,5%	21,5%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	3.965	3.095	7.060	56,2%	43,8%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	17.321	7.063	24.384	71,0%	29,0%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	5.703	1.472	7.175	79,5%	20,5%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	22.391	11.007	33.398	67,0%	33,0%
YÖNETİCİLER	1313	320	1.633	80,4%	19,6%
TOPLAM	**71.237**	**35.624**	**106.861**	**66,7%**	**33,3%**

Kaynak: İPTA 2014

Profesyonel meslek mensuplarında toplam çalışan 7.060 kişi olup bunlardan 3.095'i kadın 3.965'i ise erkektir. Profesyonel meslek mensupları meslek grubunda çalışanların cinsiyet dağılım oranlarına bakıldığında erkek çalışan oranı %56,2, kadın çalışan oranı ise %43,8'dir. Bu oranla meslek grupları içerisinde kadınların en çok profesyonel meslek mensupları meslek grubunda çalıştığı görülmektedir. Meslek grupları içerisinde kadın çalışan oranı %43 ile büro hizmetleri meslek grupları ikinci sırada yer alırken bu meslek grubunu %41 nitelik gerektirmeyen meslek grubu takip etmektedir. Tesis ve makine operatörleri meslek grubu toplam 11.007 kadın çalışanla sayısal anlamda kadınların en çok çalıştığı meslek grubu olarak tespit edilmiştir.

Erkek çalışanların kadın çalışanlara oranla daha fazla oldukları meslek grupları sırasıyla; %80,4'lük oranıyla yöneticiler, %79,5'le teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları ve 78,5'lik oranıyla nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri meslek grubudur. Tesis ve makine operatörleri meslek grubu toplam 22.391 erkek çalışanla sayısal anlamda erkeklerin en çok çalıştığı meslek grubudur.

Tablo 17: Cinsiyete göre En Çok Çalışılan Meslekler, Denizli

GENEL		ERKEK		KADIN	
MESLEK	ORAN	MESLEK	ORAN	MESLEK	ORAN
MAKİNECİ (DİKİŞ)	7,1%	DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	5,5%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	17,4%
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	5,8%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	3,5%	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	7,1%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	3,5%	MERMER İŞÇİSİ	2,8%	DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	6,2%
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	3,2%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	2,7%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	4,9%
MERMER İŞÇİSİ	2,4%	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	2,2%	KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	4,8%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	2,4%	PAZARLAMACI	1,7%	KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	3,5%
KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	2,0%	BOYAHANE TESİS TAKİP İŞÇİSİ	1,6%	MUHASEBECİ	2,3%
KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	1,8%	SATIŞ DANIŞMANI	1,5%	BÜRO MEMURU (GENEL)	2,1%
BÜRO MEMURU (GENEL)	1,6%	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	1,4%	MAKİNE NAKIŞÇISI	2,0%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	1,6%	MEYDANCI	1,4%	MERMER İŞÇİSİ	1,6%
SATIŞ DANIŞMANI	1,5%	BÜRO MEMURU (GENEL)	1,4%	SATIŞ DANIŞMANI	1,6%
MUHASEBECİ	1,5%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	2,0%	KASİYER	1,5%
PAZARLAMACI	1,4%	TEKSTİL TERBİYE İŞÇİSİ	1,2%	ÇAYCI	1,2%
MEYDANCI	1,3%	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	1,2%	ÖN MUHASEBECİ	1,2%
BOYAHANE TESİS TAKİP İŞÇİSİ	1,1%	KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	1,2%	MEYDANCI	1,2%
DİĞER MESLEKLER	*61,8%*	*DİĞER MESLEKLER*	*68,6%*	*DİĞER MESLEKLER*	*41,4%*
TOPLAM	**100%**	**TOPLAM**	**100%**	**TOPLAM**	**100%**

Kaynak: İPTA 2014

Önceki tabloda meslek gruplarının cinsiyet dağılımları verilmiş olup Tablo 17'de araştırma daha da detaylandırılarak bu kez de cinsiyete göre en çok çalışılan meslekler sıralanmıştır. Ülkemizin tekstil şehirlerinden biri olan ilimiz tekstil ürünleri imal eden işletmelerde en çok makineci istihdam etmektedir. Tüm meslekler içerisinde makineci mesleği %7,1 oranıyla ilk sıradadır. Dokuma makineleri operatörü-dokumacı mesleği %5,8 ile ikinci sırada, temizlik görevlisi mesleği %3,5 ile üçüncü sıradadır. En çok çalışılan 15 mesleğin 7 tanesi tekstil alt sektörüyle ilgilidir.

Erkeklerde en çok çalışılan meslek dokuma makineleri operatörü-dokumacı mesleğidir. Şoför-yük taşıma ikinci sırada, mermer işçisi üçüncü sıradadır. Kadınlar da ise makineci mesleği en çok çalışılan meslektir. Konfeksiyon işçisi en çok çalışılan ikinci meslek ve dokuma makineleri operatörü-dokumacı mesleği en çok çalışılan üçüncü meslektir.

AÇIK İŞ VERİLERİ

İPTA referans dönemi içerisinde (15 Mayıs-27 Haziran) ziyaret edilen işyerlerinin eleman ihtiyacı duyduğu meslekler, mevcut işgücü talebi hakkında değerlendirme yapılmasına imkân sunan önemli bir göstergedir. Araştırma kapsamındaki 2.823 işyerinin 1.050 tanesinde 4.756 açık iş olduğu görülmektedir. İlimizde çalışmanın yapıldığı referans dönemi içerisinde açık iş verme oranı ise %37,2'dir.

Tablo 18: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık iş Dağılımı, Denizli, 2013-2014

SEKTÖRLER	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş Oranı 2013
Madencilik ve taş ocakçılığı	115	2,4%	1.854	5,9%	3,6%
İmalat	2.985	62,8%	62.847	4,5%	6,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	5	0,1%	758	0,7%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	15	0,3%	66	18,5%	0,0%
İnşaat	155	3,3%	5.932	2,6%	5,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	761	16,0%	15.378	4,7%	6,1%
Ulaştırma ve depolama	98	2,1%	3.068	3,1%	4,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	176	3,7%	2.889	5,8%	6,5%
Bilgi ve iletişim	16	0,3%	201	7,4%	7,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	0,1%	447	0,7%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0	0,0%	234	0,0%	1,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	52	1,1%	1.331	3,8%	6,7%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	180	3,8%	5.087	3,4%	6,6%
Eğitim	29	0,6%	2.404	1,2%	3,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	84	1,8%	2.254	3,6%	3,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	16	0,3%	110	12,7%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	63	1,3%	2.001	3,1%	5,3%
TOPLAM	**4.756**	**100%**	**106.861**	**4,3%**	**6,3%**

Kaynak: İPTA 2013, İPTA 2014

Sektörlere göre açık iş dağılımı incelendiğinde en çok açık işin toplam çalışan sayısıyla da doğru orantılı olarak imalat sektöründe olduğu görülmektedir. Denizli ilinde İPTA kapsamında ziyaret edilen firmalardan toplam 4.756 açık iş alınmış, bunların 2.985'i (%62,8) imalat sektöründe, 761'i toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe, 180'i idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründedir.

Açık iş oranı, bir ekonomide çeşitli sektörlerde işe yerleştirilmek istenen işçi sayısının, halen istihdam edilenlerle boş iş sayısının toplamına oranlanması şeklinde tanımlanır. İlimizde 2013 yılında yapılan İPA çalışmasında %6,3 olan açık iş oranı, 2014 yılında %4,3 olarak değer

kazanmıştır. Bir başka ifade ile Denizli'deki firmalarda bulunan kadroların %95,7'si dolu iken, % 4,3'ü boş durumdadır.

Tablo 19. Cinsiyete Göre Açık İş Oranı, Denizli

CİNSİYET	AÇIK İŞ SAYISI	TOPLAM ÇALIŞAN SAYISI	AÇIK İŞ ORANI
ERKEK	**2.046**	**71.237**	**2,8%**
KADIN	**893**	**35.624**	**2,4%**
TOPLAM	**4.756**	**106.861**	**4,3%**

Kaynak: İPTA 2014

Denizli ilinde 15 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında işyerlerinden alınan açık iş sayısı 4.756'dır. Alınan açık işlerin %18,8'inde kadın eleman talep edilirken, %43'ü de erkek eleman talep edilmiştir. Açık işlerin %38,2'sinde de cinsiyet ayrımı yapılmamaktadır. Denizli'deki açık iş oranı %4,3 iken kadınlardaki açık iş oranı %2,4 ve erkeklerdeki açık iş oranı %2,8'dir.

Tablo 20: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı ve Açık İş Verme Oranları, Denizli

SEKTÖRLER	Açık İş İşveren Sayısı	İşveren Sayısı	Açık İş Verme Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	17	45	38,5%
İmalat	539	1.080	49,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	15	14,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3	3	100,0%
İnşaat	59	396	14,8%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	232	630	36,8%
Ulaştırma ve depolama	37	114	32,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	53	122	43,4%
Bilgi ve iletişim	3	12	22,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	14	21,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	-	7	-
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	25	93	27,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	22	70	31,4%
Eğitim	15	83	18,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	21	47	44,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2	7	28,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	18	85	21,0%
TOPLAM	**1.050**	**2.823**	**37,2%**

Kaynak: İPTA 2014

Açık işveren işyerlerinin sektörel bazda dağılımını gösteren Tablo 20 incelendiğinde, ildeki işyerlerinin %37,2'lik kısmının eleman ihtiyacı bulunduğunu görmekteyiz. İmalat sektöründe bulunan 1.080 firmadan 539'u eleman ihtiyacı olduğunu bildirmiştir. Toptan perakende ticaret sektöründe ise 620 işyerinden 232'si eleman talebinde bulunmuştur.

Açık iş talep eden işyerlerinin %22,9'unu 0-4 yıl önce kurulan işyerleri, %22,7'sini 5-9 yıl önce kurulan işyerleri oluşturmaktadır. %15,4'ünü 10-14 yıl önce kurulan işyerleri, %15,6'sını 15-19 yıl önce kurulan işyerleri, %11'ini 20-24 yıl önce kurulan işyerleri ve %12,4'ünü de 25 yıl ve daha eski yıllarda kurulan firmaların oluşturduğu görülmüştür. Açık iş talep eden işyerlerinin çoğunlukla 0-9 yaş aralığında yani yeni kurulan işyerlerinin olduğunu ifade edebiliriz.

Tablo 21: Sektörlere Ve İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı, Denizli

Sektörler	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	Genel Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	21,3%	45,1%	42,9%	75,0%	33,6%	40,0%	38,5%
İmalat	56,4%	49,5%	46,0%	46,7%	48,5%	52,0%	49,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	-	14,4%	34,2%	-	-	-	14,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-	-	100%	100%	-	-	100%
İnşaat	9,2%	16,9%	14,1%	22,0%	9,1%	37,5%	14,8%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	47,9%	30,7%	30,6%	37,8%	38,6%	39,4%	36,8%
Ulaştırma ve depolama	15,0%	20,1%	26,3%	50,0%	50,2%	48,8%	32,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	44,7%	55,5%	21,5%	53,6%	30,0%	38,5%	43,4%
Bilgi ve iletişim	66,7%	-	-	-	-	-	22,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	50,0%	50,0%	25,0%	-	-	-	21,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40,0%	31,9%	16,7%	23,5%	-	-	27,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	50,0%	21,8%	-	28,6%	25,6%	-	31,4%
Eğitim	26,7%	16,7%	25,0%	-	25,0%	-	18,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	20,0%	53,8%	33,3%	25,0%	33,3%	100,0%	44,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	-	50,0%	-	50,0%	-	-	28,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	24,0%	55,6%	22,2%	37,1%	-	6,3%	21,0%
Genel Toplam	**38,4%**	**35,8%**	**33,3%**	**39,4%**	**38,7%**	**39,4%**	**37,2%**

Kaynak: İPTA 2014

Denizli'de 15-19 yaş aralığındaki işyerleri ve 25 ve üzeri yıl geçmişi olan işyerlerinden %39,4'ü eleman talebinde bulunmuştur. 20-24 yasındaki işyerlerinin 38,7'si eleman talebinde bulunurken, 0-4 yasındaki işyerlerinin ise %38,4'ü ise açık iş talebinde bulunmuştur.

Tablo 21'i incelediğimizde en fazla işyerine sahip olan imalat ve toptan perakende ticaret sektöründe 0-4 yaş aralığındaki işyerlerin açık iş verme oranı yüksektir. İşyeri sayısı fazla olan diğer bir sektör olan inşaat sektöründe ise 25 ve üzeri yıl geçmişi olan işyerlerinin açık iş verme oranı yüksektir

Tablo 22: Sektörlere Göre Arama Kanallarının Dağılımı, Denizli

SEKTÖRLER	İŞKUR	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
Madencilik ve taş ocakçılığı	57,3%	14,2%	44,4%	4,4%	-
İmalat	74,0%	30,5%	77,2%	12,2%	0,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	-	80,0%	-	20,0%	-
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	80,0%	40,0%	53,3%	33,3%	-
İnşaat	47,8%	29,7%	92,8%	19,6%	-
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	67,1%	24,7%	68,2%	14,6%	0,4%
Ulaştırma ve depolama	51,5%	17,6%	60,3%	6,6%	-
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	65,6%	22,3%	69,9%	22,3%	-
Bilgi ve iletişim	100,0%	16,7%	83,3%	83,3%	-
Finans ve sigorta faaliyetleri	33,3%	-	66,7%	33,3%	-
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	39,5%	41,7%	93,9%	29,2%	-
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	90,1%	20,9%	69,2%	58,1%	5,8%
Eğitim	24,1%	10,3%	69,0%	31,0%	-
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	75,0%	27,5%	30,0%	43,8%	-
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	100,0%	-	100,0%	-	-
Diğer hizmet faaliyetleri	44,8%	16,7%	43,5%	19,9%	-
TOPLAM	**70,5%**	**27,9%**	**73,3%**	**15,9%**	**0,6%**

Kaynak: İPTA 2014

Açık iş veren işyerlerinin %70,5'i İŞKUR kanalıyla, %27,9'u gazete-ilan v.b ile, %73,3'ü akraba-eş dost vasıtasıyla, %15,9'u internet-sosyal medya aracılığıyla %0,6'sı da özel istihdam büroları ile elemanlarını bulmaya çalışmaktadır. En fazla açık işin bulunduğu imalat sektöründe İŞKUR'un kullanılma oranı %74'tür. Açık iş sıralamasında imalat sektörünü takip eden Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe İŞKUR'un kullanılma oranı ise %67,1'dir.

Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, bilgi ve iletişim, idari ve destek hizmet faaliyetleri, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerinde iş arama kanalları içinde en fazla İŞKUR'dan faydalanıldığı görülmektedir.

Tablo 23: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı, Denizli

SEKTÖRLER	Açık İş Sayısı			Açık İşlerin Dağılımı			Genel Toplam
	Kadın	Erkek	Farketmez	Kadın	Erkek	Farketmez	
Madencilik ve taş ocakçılığı	4	78	33	3,6%	67,6%	28,9%	115
İmalat	588	1.144	1.252	19,7%	38,3%	42,0%	2.985
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	-	5	-	-	100%	-	5
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1	9	5	6,7%	60%	33,3%	15
İnşaat	24	110	21	15,2%	71%	13,8%	155
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	99	405	257	13,0%	53,3%	33,7%	761
Ulaştırma ve depolama	9	79	11	8,8%	80,3%	10,9%	98
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	17	94	65	9,6%	53,4%	37%	176
Bilgi ve iletişim	13	-	3	83,3%	-	16,7%	16
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	1	1	33,3%	33,3%	33,3%	3
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	13	12	27	25,0%	22,8%	52,2%	52
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	66	76	38	36,6%	42,4%	20,9%	180
Eğitim	6	3	20	20,7%	10,3%	69%	29
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	23	10	50	27,5%	12,5%	60%	84
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	-	2	14	-	12,5%	87,5%	16
Diğer hizmet faaliyetleri	28	16	19	45,2%	24,9%	29,9%	63
TOPLAM	**893**	**2.046**	**1.817**	**18,8%**	**43,0%**	**38,2%**	**4.756**

Kaynak: İPTA 2014

Yukarıda bulunan açık işlerin sektörlere ve cinsiyete göre dağılımını gösteren tabloya bakıldığında, imalat sektörü toplamda 2985 açık iş ile başı çekerken, bu sektördeki açık işlerde ihtiyaç duyulan personelin %38,3'ü erkek, %19,7'si kadın, cinsiyet fark etmez diyenlerin oranı da %42'dir. En çok açık işin bulunduğu ikinci sektör olan toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe ihtiyaç duyulan personelin %53,3'ü erkek, %13'ü kadındır. Bu sektörde fark etmez diyenlerin oranı ise 33,7'dir.

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranı, Denizli

	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	1.909	40,1%	33.398	5,4%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	1.298	27,3%	24.384	5,1%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	484	10,2%	15.633	3,0%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	475	10,0%	9.775	4,6%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	216	4,5%	7.060	3,0%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	200	4,2%	7.175	2,7%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	170	3,6%	7.598	2,2%
YÖNETİCİLER	3	0,1%	1.633	0,2%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	2	0,0%	205	1,0%
TOPLAM	**4.756**	**100%**	**106.861**	**4,3%**

Kaynak: İPTA 2014

Denizli ilinde meslek gruplarına göre açık iş dağılımları incelendiğinde, en fazla açık iş alınan meslek grubunun %40,1 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar olduğunu ifade edebiliriz. Bu meslek grubunu %27,3 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu, %10,2 ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubu takip etmektedir.

Meslek gruplarını açık iş oranına göre sıralayacak olursak; açık iş oranının en fazla olduğu meslek grubu %5,4 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, ikinci sırada %5,1 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar, üçüncü sırada ise %4,6 ile hizmet ve satış elemanları yer almaktadır.

Tablo 25: Açık İşlerin Meslek Grubuna Ve Cinsiyete Göre Dağılımı, Denizli

MESLEK GRUPLARI	Kadın	Erkek	Farketmez	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	430	610	869	22,5%	32,0%	45,5%	1.909
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	115	797	386	8,8%	61,4%	29,7%	1.298
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	178	181	124	36,9%	37,5%	25,6%	484
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	63	221	191	13,2%	46,5%	40,3%	475
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	40	54	122	18,4%	25,0%	56,6%	216
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	18	101	81	9,0%	50,4%	40,6%	200
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	48	78	43	28,5%	46,1%	25,4%	170
YÖNETİCİLER	-	2	1	0,0%	66,7%	33,3%	3
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	1	1	-	50,0%	50,0%	-	2
TOPLAM	**893**	**2.046**	**1.817**	**18,8%**	**43,0%**	**38,2%**	**4.756**

Kaynak: İPTA 2014

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında ziyaret edilen firmalardan alınan açık iş verileri incelendiğinde, işyerlerinin %43'ünün erkek personel, %18,8'inin da kadın personelle açığını kapatmak istediği öğrenilmiştir. İşyerlerinin %38,2'lik kısmı ise erkek ya da kadından herhangi biriyle personel açığını gidereceğini bildirmiştir. Yöneticiler meslek grubu ile nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri meslek grubunda alınan açık iş sayısı çok azken, yöneticiler meslek grubunda hiç kadın personel aranmamaktadır.

Tablo 26: Mesleklere Göre Açık İş Dağılımı, Denizli

MESLEKLER	AÇIK SAYISI	ORANLAR
MAKİNECİ (DİKİŞ)	793	16,7%
MERMER İŞÇİSİ	438	9,2%
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	278	5,9%
KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	126	2,6%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	104	2,2%
KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	98	2,1%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	92	1,9%
SATIŞ DANIŞMANI	85	1,8%
MAKİNE NAKIŞÇISI	59	1,2%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	58	1,2%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	57	1,2%
MADENCİ (GENEL)	55	1,2%
MERMER BLOK KESME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	55	1,1%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	54	1,1%
AKARYAKIT SATIŞ ELEMANI (POMPACI)	46	1,0%
DİĞER MESLEKLER	*2.359*	*49,6%*
TOPLAM	**4.756**	**100%**

Kaynak: İPTA 2014

2014 yılı referans döneminde yapılan işgücü piyasası araştırmalarında elde edilen verilere göre, Denizli'de açık işlerin en fazla olduğu meslek makineci mesleğidir. Toplamda alınan 4.756 açık işin 793'ü yani %16,7'si makineci mesleğine aittir. Bu mesleği %9,2 ile mermer işçisi, %5,9 ile dokuma makineleri operatörü takip etmektedir.

Tablo 27: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı, Denizli

KADIN			ERKEK		
MESLEKLER	AÇIK İŞ SAYISI	ORAN	MESLEKLER	AÇIK İŞ SAYISI	ORAN
MAKİNECİ (DİKİŞ)	320	35,8%	MERMER İŞÇİSİ	186	9,1%
KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	68	7,6%	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	68	3,3%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	52	5,9%	DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	57	2,8%
KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	47	5,3%	MADENCİ (GENEL)	55	2,7%
MAKİNE NAKIŞÇISI	30	3,4%	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	53	2,6%
KALİTE KONTROLCÜ	19	2,1%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	51	2,5%
ÖN MUHASEBECİ	17	1,9%	MERMER BLOK KESME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	49	2,4%
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	16	1,8%	AKARYAKIT SATIŞ ELEMANI (POMPACI)	46	2,2%
KASİYER	16	1,8%	KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	41	2,0%
HEMŞİRE	14	1,5%	HAŞIL MAKİNESİ OPERATÖRÜ	40	1,9%
SATIŞ DANIŞMANI	13	1,5%	BOYAHANE TESİS TAKİP İŞÇİSİ	39	1,9%
ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	13	1,5%	GARSON (SERVİS ELEMANI)	34	1,7%
SEKRETER	11	1,2%	SEVKİYAT GÖREVLİSİ	33	1,6%
İPLİK EĞİRME OPERATÖRÜ (RİNG/VATER/VARGEL)	10	1,2%	MEYDANCI	31	1,5%
YER ALTI MADEN İŞLETMESİ HAZIRLIK ELEMANI	10	1,2%	DEPO HAMALI	28	1,4%
DİĞER MESLEKLER	*236*	*26,4%*	*DİĞER MESLEKLER*	*1234*	*60,3%*
TOPLAM	**893**	**100%**	**TOPLAM**	**2046**	**100%**

Kaynak: İPTA 2014

2014 İPA kapsamında alınan açık iş sayılarında 893 kadın işgücü, 2.046 erkek işgücü talep edilmiştir. Cinsiyet ayrımı yapılmaksızın verilen açık iş sayısı ise 1.817'dir. Talep edilen kadın açık iş sayılarının %35,8'i makineci, %7,6'sı kumaş paketleme işçisi ve %5,9'u da temizlik görevlisi mesleğindedir. Talep edilen erkek açık iş sayılarının %8,1'i mermer işçisi, %3,3'ü güvenlik görevlisi, %2,8'i dokuma makineleri operatörü ve %2,7'si madenci (taşıma, yükleme-boşaltma) mesleğindedir.

Tablo 28: Açık iş Olan Mesleklerin Becerilere Göre Dağılımı, Denizli

MESLEKLER	Bilgisayar kullanımı	Fazla Mesaiye Kalabilme	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	İş Ahlakına Sahip Olma	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Seyahat Edebilme Esnekliği	Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki /Teknik Bilgi ve Tecrübe
MAKİNECİ (DİKİŞ)	0,3%	17,9%	52,9%	5,8%	17,1%	45,1%	0,3%	0,3%	0,3%	4,5%	18,5%	0,3%	56,6%
MERMER İŞÇİSİ	1,2%	11,2%	85,5%	-	7,4%	36,2%	1,2%	-	-	2,8%	22,6%	-	34,3%
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	2,6%	17,3%	54,9%	12,8%	13,6%	51,8%	2,6%	2,6%	2,6%	6,4%	25,2%	2,6%	59,0%
KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	4,2%	24,2%	43,3%	12,4%	29,1%	74,3%	4,2%	4,2%	4,2%	14,1%	13,2%	4,2%	59,1%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	1,0%	5,1%	65,7%	-	5,1%	76,9%	-	-	-	40,5%	54,6%	-	60,5%
KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	1,1%	12,9%	36,5%	1,1%	29,0%	63,4%	-	-	-	3,2%	9,6%	-	53,8%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	-	26,5%	51,7%	21,3%	38,2%	47,8%	8,0%	15,4%	-	4,6%	22,9%	6,9%	31,7%
SATIŞ DANIŞMANI	17,0%	24,4%	41,3%	36,5%	51,1%	47,5%	4,9%	54,9%	8,5%	25,6%	33,0%	12,2%	26,9%
MAKİNE NAKIŞÇISI	-	32,2%	48,2%	8,9%	23,2%	32,2%	-	-	-	17,9%	17,9%	-	71,5%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	-	33,0%	62,0%	7,3%	12,7%	48,9%	3,6%	-	7,3%	9,1%	23,6%	-	30,7%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	-	29,0%	59,8%	14,4%	21,7%	45,2%	-	1,8%	28,9%	18,1%	21,8%	-	29,6%
MADENCİ (GENEL)	-	-	100,0%	-	-	100,0%	-	-	-	-	37,0%	-	-
MERMER BLOK KESME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	-	3,8%	86,5%	-	-	90,4%	-	-	-	76,9%	76,9%	-	86,5%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	-	3,9%	53,8%	-	42,3%	71,1%	-	-	-	1,9%	23,1%	-	5,7%
AKARYAKIT SATIŞ ELEMANI (POMPACI)	15,8%	36,5%	34,2%	22,6%	13,5%	70,3%	-	6,8%	-	-	9,0%	-	20,4%

Kaynak: İPTA 2014

Tablo 28'de en fazla açık iş olan 15 mesleğin o meslekte aranılan becerilere göre dağılımı yer almaktadır. En fazla açık işin bulunduğu makineci(dikiş) mesleğinden fazla aranan özellik yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübeyken ikinci sırada fiziki ve bedensel yeterlilik becerisi aranmaktadır. Mermer işçisi işin özelliğiyle ilgili olarak fiziki ve bedensel yeterlilik ön plana çıkarken dokuma makineleri operatörü mesleğinde ise yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe aranılan becerilerde ilk sırada yer almaktadır.

Tablo 29: Mesleklere Göre Arama Kanallarının Dağılımı, Denizli

MESLEKLER	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
MAKİNECİ (DİKİŞ)	64,7%	28,7%	81,2%	12,3%	-
MERMER İŞÇİSİ	85,4%	32,5%	88,7%	5,7%	-
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	81,2%	27,1%	73,4%	10,6%	2,6%
KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	61,6%	39,3%	94,2%	0,8%	-
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	97,9%	10,1%	60,6%	60,7%	10,1%
KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	53,7%	44,1%	82,8%	2,2%	-
GARSON (SERVİS ELEMANI)	62,0%	24,0%	82,8%	9,3%	-
SATIŞ DANIŞMANI	43,8%	47,5%	75,7%	24,3%	-
MAKİNE NAKIŞÇISI	82,1%	8,9%	67,8%	0,0%	-
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	67,5%	38,1%	72,8%	27,2%	-
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	63,8%	38,1%	63,2%	34,4%	-
MADENCİ (GENEL)	55,6%	-	37,0%	7,4%	-
MERMER BLOK KESME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	90,4%	3,8%	100,0%	0,0%	-
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	50,0%	59,7%	73,1%	-	-
AKARYAKIT SATIŞ ELEMANI (POMPACI)	65,8%	25,1%	79,6%	11,3%	-

Kaynak: İPTA 2014

İşverenlerin personel temininde genel olarak en fazla tercih ettikleri yöntem akraba, eş - dost aracılığıyla açık işlerini uygun çalışanı bulma yöntemidir. İŞKUR ise bu sıralamada ikinci sırada yer almaktadır. En çok açık iş talebi alınan meslek olan makineci (dikiş) mesleğinde akraba, eş-dost arama kanalının kullanılma oranı %81,2, İŞKUR'un kullanılma oranı %64,7, gazete ilan vb. kullanılma oranı %28,7 ve internet – sosyal medyanın kullanma oranı 12,3 'tür. İşverenler en çok aranan ilk 15 meslekten sadece dokuma makineleri operatörü ve güvenlik görevlisi mesleğinde özel istihdam bürolarını kullanmışlardır.

Grafik 6: Eğitim Durumuna Göre Açık İş Dağılımı, Denizli

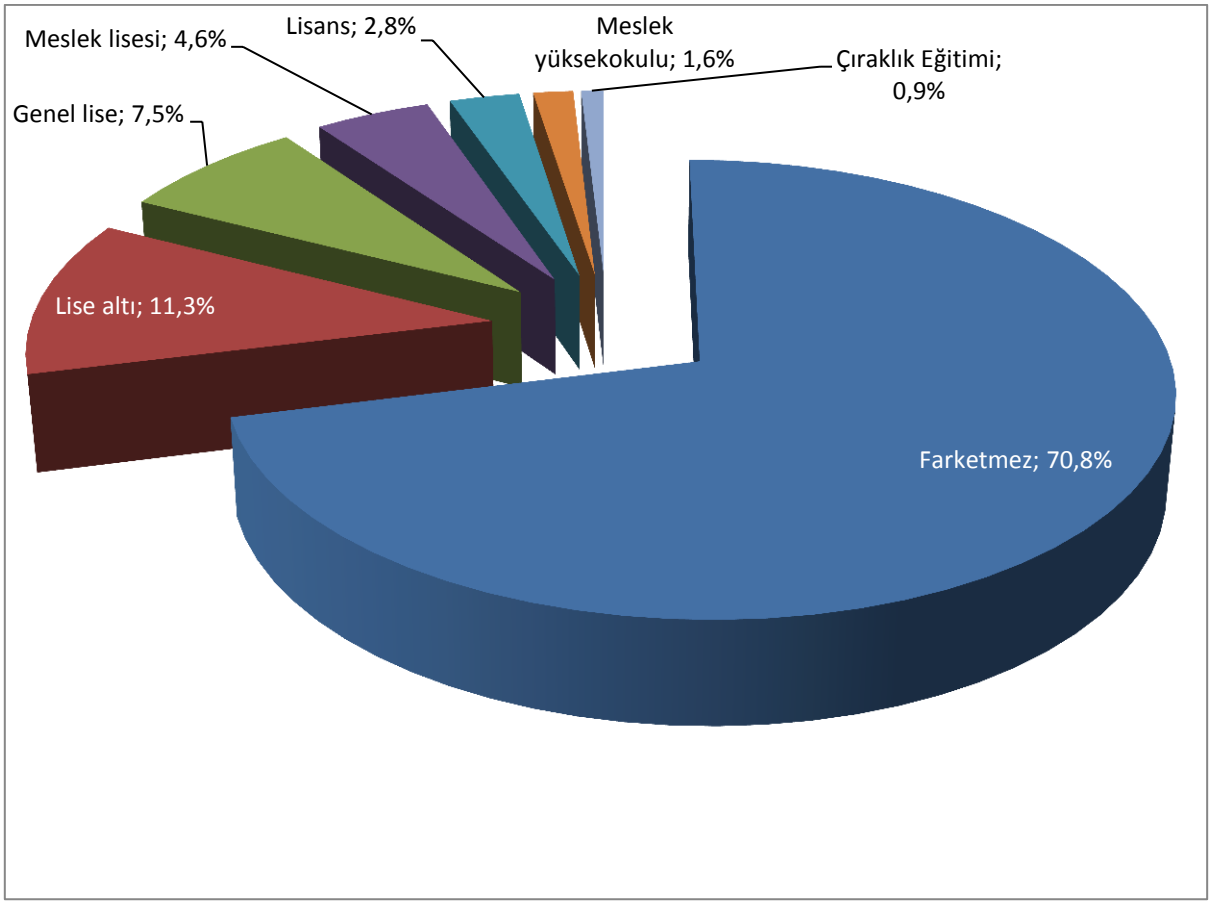

Kaynak: İPTA 2014

Açık işler için talep edilen eğitim düzeyleri Denizli ili için incelendiğinde; işverenlerin % 70,8'i alınacak işçinin eğitim durumu fark etmez derken; eğitim durumu lise altı olsun diyenlerin oranı % 11,3; genel lise mezunu olmalı diyenlerin oranı % 7,5; meslek lisesi mezunu olsun diyenlerin oranı % 4,6; meslek yüksekokulu mezunu olmalı diyenlerin oranı %1,6; lisans mezunu olsun diyenlerin oranı % 2,8 ve çıraklık eğitim mezunu olsun diyenlerin oranı ise %0,9'dur.

Denizli ilinde açılan taleplerin büyük çoğunluğunda mezuniyet şartı aranmadığı; meslek yüksekokulu, lisans veya lisansüstü mezunu olma şartının ise oldukça az arandığı anlaşılmaktadır.

İşgücü piyasası talep araştırması sonuçlarına göre işverenler, alacakları personelde eğitim durumundan ziyade beceri ve mesleki nitelik aramaktadırlar. Kalifiye eleman ihtiyacının karşılanmasında, özellikle meslek liselerine çok büyük işler düşmektedir. Nitelikli meslek lisesi mezunlarına olan ihtiyaç gün geçtikçe artmaktadır.

Grafik 7: Eğitim Durumu Ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı, Denizli

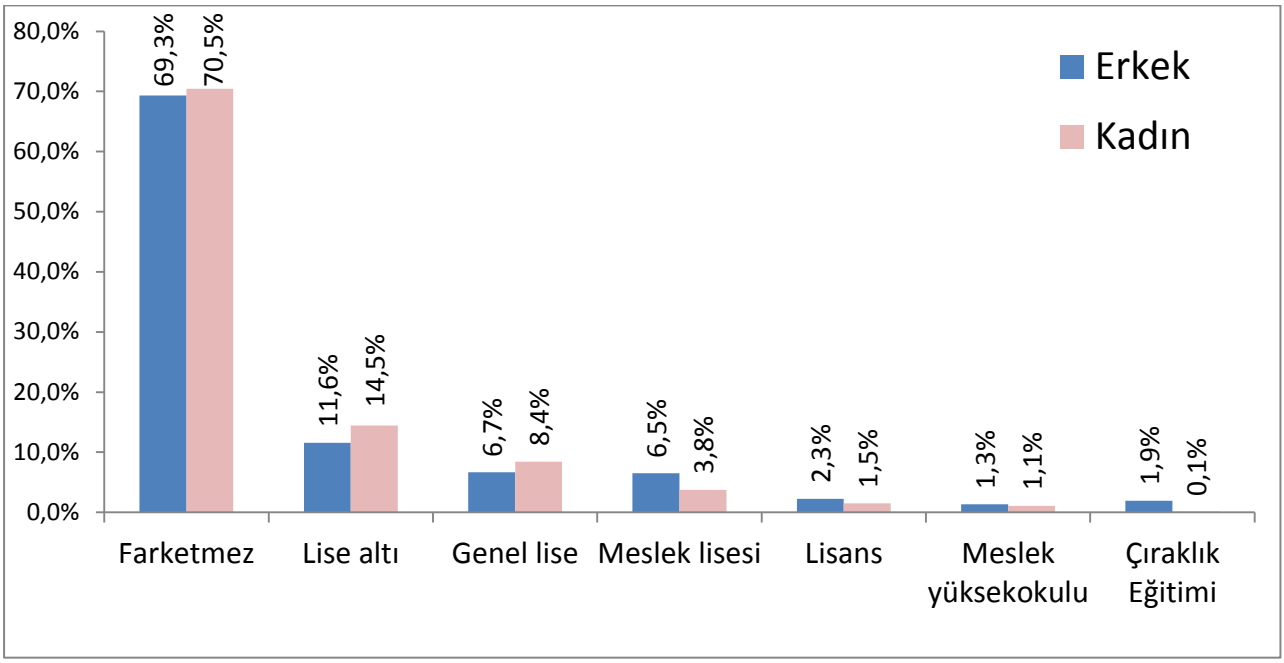

Kaynak: İPTA 2014

Araştırma verilerine göre işverenler aradıkları kadın personellerin %70,5'i için eğitim durumu fark etmez derken, %14,5'i için lise altı, %8,4'ü için genel lise, %3,8'i için meslek lisesi mezunu olsun demişlerdir. Erkekler için ise işverenler %70,5 oranında herhangi bir mezuniyet şartı aramazken, %11,6'sı için lise altı, %8,4'ü için genel lise ve %3,8'i için meslek lisesi mezunu aramaktadırlar.

Tablo 30: Açık İşlerin Eğitim Durumunun Arama Kanallarına Göre Dağılımı, Denizli

EĞİTİM DURUMU	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
Çıraklık Eğitimi	43,8%	30,0%	45,6%	-	-
Lise altı	59,9%	23,6%	78,8%	17,4%	2,5%
Genel lise	72,7%	32,8%	72,7%	24,1%	0,6%
Meslek lisesi	86,1%	39,1%	44,3%	30,2%	-
Meslek yüksekokulu	83,4%	37,5%	54,2%	54,1%	-
Lisans	55,9%	22,1%	69,4%	37,8%	0,8%
Lisansüstü	-	-	-	100,0%	-
Farketmez	71,6%	27,5%	75,7%	12,3%	0,1%
GENEL TOPLAM	**70,5%**	**27,9%**	**73,3%**	**15,9%**	**0,6%**

Kaynak: İPTA 2014

Denizli ilinde eğitim durumuna göre iş arama kanalı olarak meslek yüksekokulu ve meslek lisesi eğitim gruplarında İŞKUR ilk sırada tercih edilmektedir. Lisans mezunlarının İŞKUR aracılığı ile tercih edilme oranı % 55,9 oranındadır.

Grafik 8: Açık İşlerin Becerilere Göre Dağılımı, Denizli

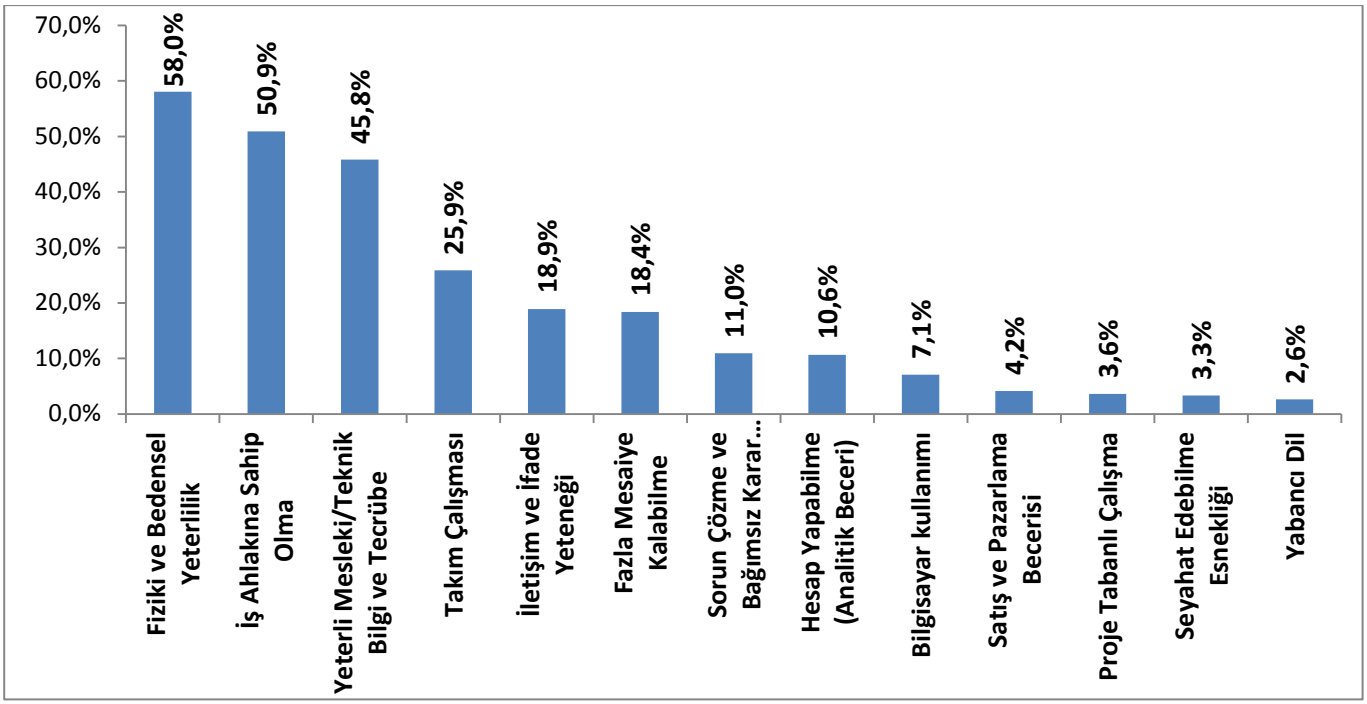

Kaynak: İPTA 2014

Grafik-8 incelendiğinde işverenlerin ihtiyaç duyduğu personelden büyük oranda sahip olmasını istediği beceriler; iş ahlakına sahip olma, yeterli mesleki teknik bilgi ve tecrübe, fiziki ve bedensel yeterlilik, takım çalışmasına yatkın olmadır. Yabancı dil, proje tabanlı çalışma, bilgisayar kullanımı gibi beceriler daha çok ikinci planda gözükmektedir.

Grafik 9: Beceriler ve Cinsiyete Göre Açık İş Dağılımı, Denizli

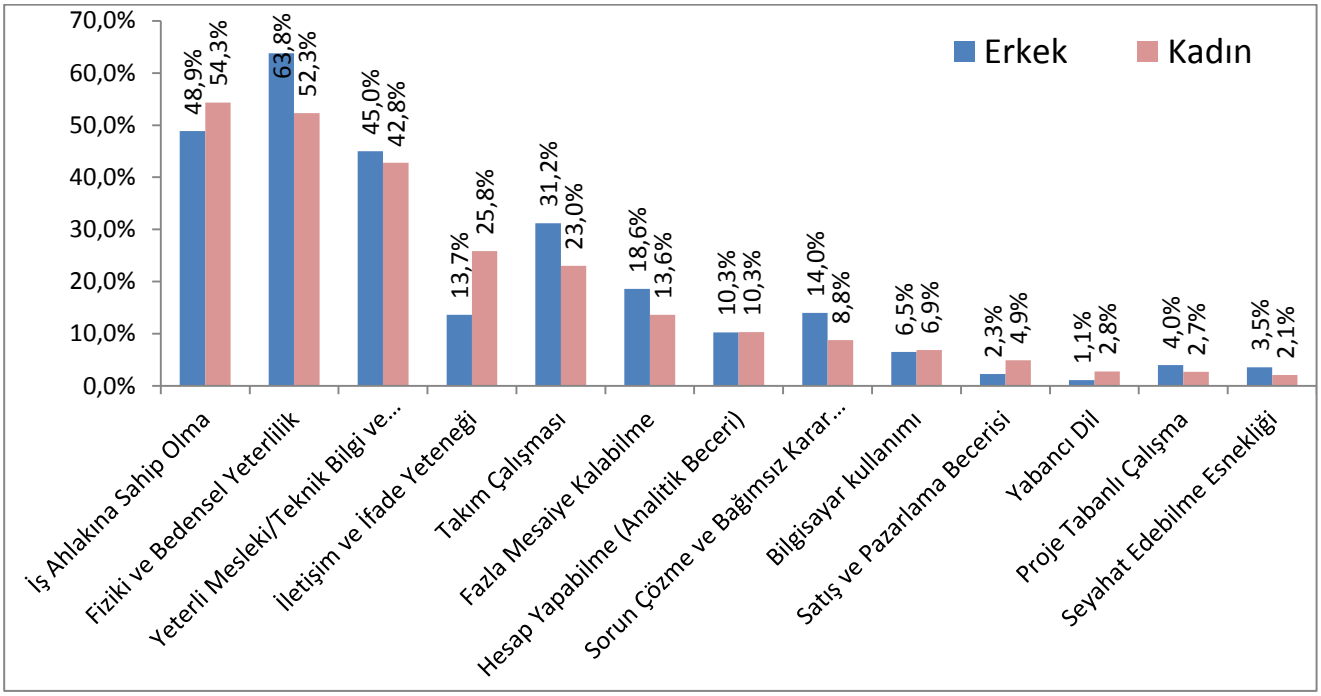

Kaynak: İPTA 2014

İşverenler aradıkları erkek personellerden %63,8 oranında fiziki ve bedensel yeterlilik, %48,9 oranında iş ahlakına sahip olma, %45 oranında yeterli bilgi ve tecrübe istemişlerdir. Aranan kadın personellerde ise %54,3 oranında iş ahlakına sahip olma, %52,3 oranında fiziki ve bedensel yeterlilik ve %42,8 oranında yeterli mesleki bilgi ve tecrübe becerisi istenmektedir.

Tablo 31: Açık İşlerde Eğitim Durumunun Becerilere Göre Dağılımı, Denizli

EĞİTİM DÜZEYİ / BECERİLER	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Farketmez
Bilgisayar kullanımı	-	2,9%	21,4%	27,8%	43,1%	46,0%	100%	2,2%
Fazla Mesaiye Kalabilme	21,8%	25,6%	11,9%	27,8%	51,1%	19,8%	-	16,5%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	46,9%	74,6%	57,2%	59,9%	52,6%	25,3%	-	56,9%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	-	8,8%	25,2%	26,9%	40,1%	35,5%	-	6,5%
İletişim ve İfade Yeteneği	2,4%	15,8%	37,6%	26,9%	41,6%	44,7%	-	15,3%
İş Ahlakına Sahip Olma	72,4%	55,2%	54,8%	63,2%	72,0%	62,9%	-	47,6%
Proje Tabanlı Çalışma	24,4%	1,2%	7,1%	11,7%	34,7%	20,7%	-	1,5%
Satış ve Pazarlama Becerisi	7,2%	1,5%	15,9%	6,7%	29,0%	10,2%	-	2,3%
Seyahat Edebilme Esnekliği	-	1,5%	5,7%	8,1%	38,8%	16,7%	-	1,7%
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	2,4%	14,8%	12,9%	27,1%	12,5%	29,9%	-	8,1%
Takım Çalışması	36,6%	26,4%	37,6%	28,7%	22,3%	41,0%	-	23,5%
Yabancı Dil	-	0,6%	6,3%	1,9%	23,5%	11,0%	100%	1,5%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	-	24,8%	34,8%	59,3%	59,7%	54,6%	-	49,1%

Kaynak: İPTA 2014

2014 İşgücü piyasası talep araştırması kapsamında işverenlerin talep ettikleri açık işlerdeki mesleklerde eğitim durumlarının becerilere göre dağılımını incelediğimizde, lise altı, genel lise ve meslek lisesi mezunu adaylardan istedikleri en fazla beceri fiziki ve bedensel yeterliliktir. İşverenlerin talep ettikleri mesleklerde meslek yüksekokulu ve lisans mezunu olmasını istedikleri adaylarda en fazla tercih edilen beceri yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübedir. İşverenlerin mezuniyet şartı aramadıkları personeller için en fazla dikkat ettikleri beceri ise fiziki ve bedensel yeterliliktir. Lisansüstü mezuniyet arayan işverenler ise aradıkları personelden bilgisayar kullanımı becerisi ve yabancı dil becerisini kesinlikle istemişlerdir

Grafik 10: Açık İş Arama Kanallarının Dağılımı, Denizli

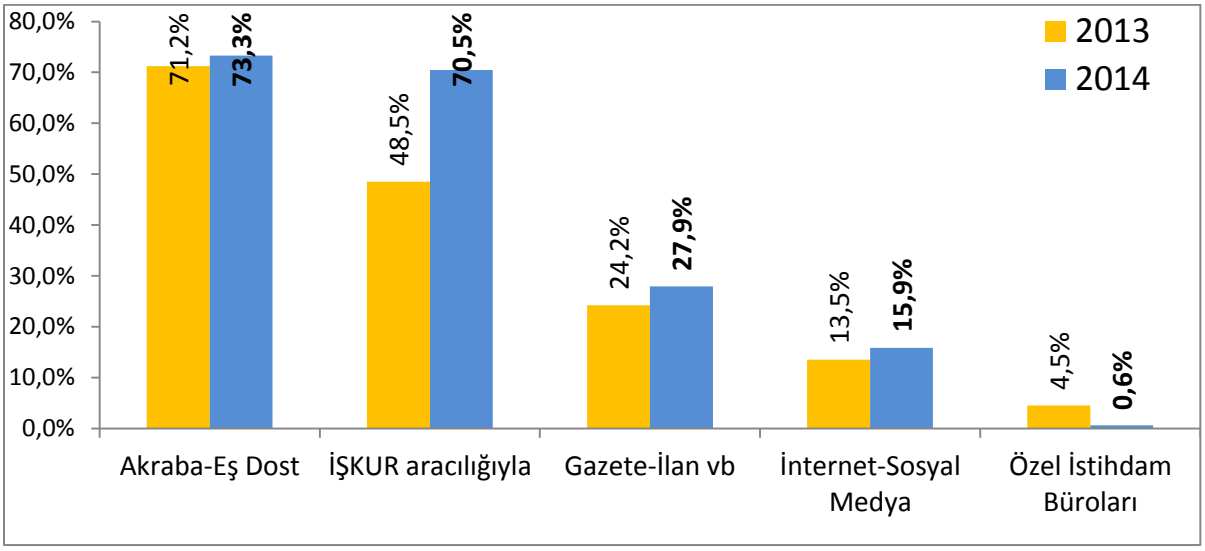

Kaynak: İPTA 2014

2013 yılında yapılan araştırmada açık işleri karşılamak amacıyla en fazla kullanılan arama kanalının akraba - eş dost olduğu belirlenmişti. 2014 yılında da en fazla kullanılan arama kanalı akraba-eş dost olmuştur. 2014 yılında %70,5 ile İŞKUR ikinci sırada, %27,9 ile gazete- ilan vb. üçüncü sırada, %13,5 oranla internet -sosyal medya dördüncü ve özel istihdam büroları da son sıradadır. Bir önceki yıla göre İŞKUR arama kanalları içindeki oranı %48,5'den %70,5'e çıkmıştır. Bu durum işyerlerinin aradığı personel için İŞKUR'a başvurularının arttığı göstermektedir.

Grafik 11: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

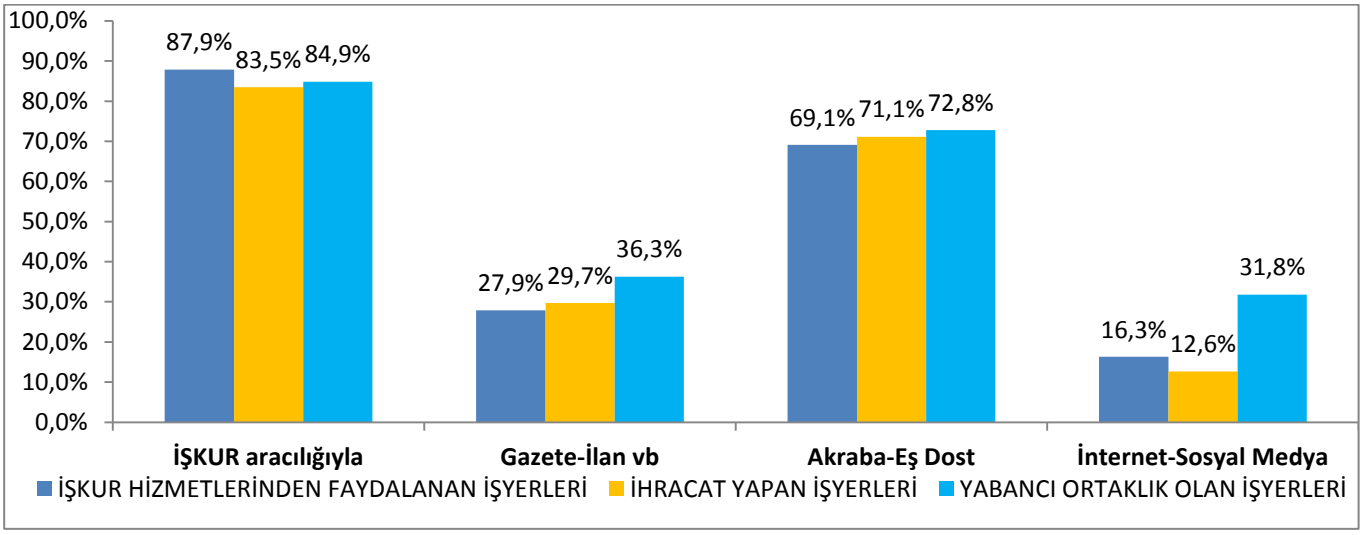

Kaynak: İPTA 2014

Denizli'de İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin %87,9'u eleman temininde İŞKUR'u kullanırken, ihracat yapan işyerlerinin %83,5'u ve yabancı ortaklığı olan işyerlerinin %84,9'u İŞKUR'dan faydalanmaktadır. Grafik 11'de görüldüğü gibi bu üç özellikte bulunan işyerlerinde en fazla tercih edilen arama kanalı İŞKUR olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 32: İşyerlerinin Yaşına Göre Açık İş Verme Oranı ve Açık İş Oranı, Denizli

İŞYERİ YAŞI	Açık İş Sayısı	Toplam Çalışan	Açık İş Oranı	Açık İş Veren İşyeri Sayısı	Toplam İşyeri Sayısı	Açık İş Verme Oranı
0-4	1.218	16.073	7,0%	241	628	38,4%
5-9	1.127	17.234	6,1%	239	666	35,8%
10-14	617	14.168	4,2%	162	486	33,3%
15-19	606	16.938	3,5%	164	416	39,4%
20-24	500	18.647	2,6%	115	298	38,7%
25+	688	23.801	2,8%	130	329	39,4%
TOPLAM	**4.756**	**106.861**	**4,3%**	**1050**	**2.823**	**37,2%**

Kaynak: İPTA 2014

İşyerlerinin yaşına göre açık iş verme oranlarına bakıldığında en fazla açık iş verisini 0-4 yıl arası kurulan firmaların verdiğini görmekteyiz. Firmaların yaşı ile açık iş sayıları arasında ters orantı olduğu söylenebilir. Yani firmaların yaşı arttıkça açık iş verme sayıları düşmektedir. İşyerleri bazında açık iş verme oranında ise ilk sırada %39,4 ile 15-19 yıl önce kurulan firmalar ve 25 yıl ve daha önce kurulan firmalar ilk sıradadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamındaki işyerlerine 2014 yılı başından işyeri bilgi formu doldurulduğu döneme kadar hangi mesleklerde eleman temin ederken güçlük çektikleri sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektiği meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir.

Denizli ilinde 1.505 farklı işverenden 5.866 temininde güçlük çekilen işgücü tespit edilirken, Türkiye genelinde 282.704 temininde güçlük çekilen işgücü tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda Türkiye ve Denizli'de temininde güçlük çekilen mesleklerin yer aldığı sektör bilgisi verilmiştir.

Tablo 33: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları, Denizli ve Türkiye

SEKTÖRLER	DENİZLİ		TÜRKİYE	
	ELEMAN SAYISI	ORAN	ELEMAN SAYISI	ORAN
İmalat	3.472	59,2%	111.361	39,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	893	15,2%	48.979	17,3%
İnşaat	434	7,4%	34.347	12,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	248	4,2%	21.918	7,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	184	3,1%	8.630	6,7%
Ulaştırma ve depolama	146	2,5%	9.957	3,5%
Madencilik ve taş ocakçılığı	117	2,0%	3.295	1,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	96	1,6%	4.027	2,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	86	1,5%	833	1,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	78	1,3%	1.452	3,1%
Eğitim	71	1,2%	18.839	1,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	19	0,3%	7.960	0,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	8	0,1%	1.305	0,5%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	7	0,1%	377	0,1%
Bilgi ve iletişim	4	0,1%	3.631	1,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	0,0%	384	0,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	-	-	5.408	0,5%
TOPLAM	**5.866**	**100%**	**282.704**	**100%**

Kaynak: İPTA 2014

Tablo 33 incelendiğinde imalat sektörünün hem ilimizde hem de Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen mesleklerde başı çektiği görülmektedir. Denizli'de işverenlerden alınan 5.866 temininde güçlük çekilen pozisyonun 3.472'si, oransal olarak ifade edecek olursak da %59,2'si imalat sektörüne ait mesleklere yöneliktir. Türkiye'de ise bu sektör %39,4'lük

oranıyla ilk sıradadır. İkinci sırada ise toptan perakende sektöründeki işyerleri Denizli'de %15,2 ve Türkiye'de ise %17,3 oranında temininde güçlük çekilen meslek olduğunu bildirmiştir.

Denizli ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin ait olduğu sektörler yukarıdan aşağıya sırlandığında bu sıralamanın Türkiye geneli ile ilk altı sektör bazında aynı olduğu dikkat çekmektedir. Yani ilimiz Türkiye genelini yansıtıyor diyebiliriz.

Tablo 34: TGÇM Eleman Sayısının Sektörel Dağılım Oranları, Denizli

SEKTÖRLER	2013		2014	
	ELEMAN SAYISI	ORAN	ELEMAN SAYISI	ORAN
İmalat	3701	56,3%	3.472	59,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	917	14,0%	893	15,2%
İnşaat	619	9,4%	434	7,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	182	2,8%	248	4,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	220	3,3%	184	3,1%
Ulaştırma ve depolama	158	2,4%	146	2,5%
Madencilik ve taş ocakçılığı	109	1,7%	117	2,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	109	1,7%	96	1,6%
Diğer hizmet faaliyetleri	83	1,3%	86	1,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	159	2,4%	78	1,3%
Eğitim	99	1,5%	71	1,2%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	-	-	19	0,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	168	2,6%	8	0,1%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	-	-	7	0,1%
Bilgi ve iletişim	17	0,3%	4	0,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	16	0,2%	2	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	13	0,2%	-	-
TOPLAM	**6.571**	**100%**	**5.866**	**100%**

Kaynak: İPTA 2013, İPTA 2014

Temininde güçlük çekilen mesleklerdeki eleman sayısının sektörel dağılım oranlarını 2013 ve 2014 yılları için gösteren yukarıdaki tablo incelendiğinde, iki yılda da sektör sıralamasının değişmediği Tablo 34'de görülmektedir. 2013 yılında 6.571 temininde güçlük çekilen meslek varken 2014 yılında 5.866 temininde güçlük çekilen meslek tespit edilmiştir.

İmalat sektörü temininde güçlük çekilen meslekler açısından 2013 yılında %56,3 ile ilk sıradayken 2014 yılında oranını yükselterek %59,2 ile yine ilk sırayı almıştır. Bu sektörü 2013 yılında %14 olan oranını 2014 yılında %15,2'ye yükselten toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü takip etmiştir. İnşaat sektörünün ise 2013 yılında %9,4 olan oranı, 2014 yılında düşerek %7,4 olmuştur ancak sıralamadaki yeri değişmemiş ve temininde güçlük çekilen mesleklerin en yoğun bulunduğu üçüncü sektör konumundadır.

Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe 2013 yılı araştırmasında herhangi bir temininde güçlük çekilen meslek bildirilmezken 2014 yılında 19 pozisyonun temininde güçlük çekildiği belirtilmiştir. Keza bu durum su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü için de geçerlidir. 2013 yılında temininde güçlük çekilen meslek bildirilmeyen sektör için 2014 yılında işverenler 7 pozisyonun temininde güçlük çekildiğini belirtmişlerdir.

Gayrimenkul faaliyetleri sektöründe 2014 yılında yapılan araştırma sonucunda işverenlerden temininde güçlük çekilen meslek olup olmadığı sorusuna 'hayır' cevabı alınırken, 2013 yılında 13 pozisyon için temininde güçlük çektiğini işverenler belirtmiştir.

Tablo 35: TGÇM Eleman Sayısının Açık İş ve Meslek Gruplarına Göre Dağılım Oranları, Denizli

MESLEK GRUBU	TGÇM Eleman Sayısı	Oran	Açık İş Sayısı	Oran
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	106	1,8%	170	3,6%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	556	9,5%	475	10,0%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	377	6,4%	484	10,2%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	4	0,1%	2	0,04%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	236	4,0%	216	4,5%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	1.979	33,7%	1.298	27,3%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	287	4,9%	200	4,2%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	2.315	39,5%	1.909	40,1%
YÖNETİCİLER	6	0,1%	3	0,1%
TOPLAM	**5.866**	**100%**	**4.756**	**100%**

Kaynak: İPTA 201

Denizli ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin yer aldığı meslek grupları sırasıyla; tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar, hizmet ve satış elemanları, nitelik gerektirmeyen meslekler şeklinde sıralanmaktadır. Bu üç meslek grubunda bulunan meslekler açık işlerinin %77,4'ünü oluştururken, temininde güçlük çekilen mesleklerin ise %82,7'sini oluşturmaktadır.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin oransal dağılımı ile açık işlerin meslek gruplarına göre oransal dağılımı benzerlik göstermektedir. En fazla temininde güçlük çekilen meslek gruplarında açık iş sayıları da yüksektir. Açık iş sayısı yüksek mesleklerin temininde de güçlük yaşanmaktadır.

Tablo 36: Sektörlere Göre TGÇM İşveren Sayısı Oranları, Denizli

SEKTÖRLER	TGÇM VEREN İŞYERİ SAYISI	İŞYERİ SAYISI	ORAN
Madencilik ve taş ocakçılığı	18	45	40,8%
İmalat	744	1080	68,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2	15	14,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3	3	100,0%
İnşaat	135	396	34,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	306	630	48,6%
Ulaştırma ve depolama	55	114	48,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	73	122	60,0%
Bilgi ve iletişim	3	12	22,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	14	21,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	-	7	-
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	37	93	39,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	30	70	43,3%
Eğitim	32	83	39,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	29	47	62,2%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	5	7	71,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	27	85	32,2%
TOPLAM	**1.505**	**2.823**	**53,3%**

Kaynak: İPTA 2014

Yukarıdaki tabloda temininde güçlük çekilen işgücünün sektörlere ve işyeri sayılarına göre dağılımını inceleyebiliriz. Tablodan da anlaşılacağı üzere ilimiz genelinde 2.823 iş yerinden 1.505'i temininde güçlük çekilen pozisyon bilgisi vermiştir. Yani işverenlerin %53,3'ü temininde güçlük çektiği elemanlar veya meslekler olduğunu bildirmiştir.

Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe ve kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe oranlar yüksek çıksa da tablo ayrıntılı incelendiğinde, en fazla temininde güçlük çekilen eleman bilgisi veren iş yerinin imalat sektöründe olduğu görülebilir. İmalat sektörü dışında toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe ve inşaat sektöründe de işverenler bazı pozisyonlar için belirgin şekilde personel bulmakta zorlandıklarını ifade etmişlerdir.

Gayrimenkul faaliyetleri sektöründe bulunan 7 işyerinden hiçbiri temininde güçlük çekilen meslek bilgisi vermezken, araştırma kapsamına alınan su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörüne ait 3 işyerinin tümü temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu bildirmişlerdir.

Tablo 37 : Meslek Gruplarına Göre TGÇM Eleman sayısının Çalışan Sayısına Oranları, Denizli

MESLEK GRUBU	TGÇM ELEMAN SAYISI	TOPLAM ÇALIŞAN SAYISI	ORAN
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	106	7.598	1,4%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	556	9.775	5,7%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	377	15.633	2,4%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	4	205	2,2%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	236	7.060	3,3%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	1.979	24.384	8,1%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	287	7.175	4,0%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	2315	33.398	6,9%
YÖNETİCİLER	6	1.633	0,4%
TOPLAM	**5.866**	**106.861**	**5,5%**

Kaynak: İPTA 2014

Yukarıdaki tabloda meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen eleman sayısının aynı meslek grubunda çalışanlara oranı verilmiştir. Buna göre sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu %8,1'lik oranıyla ilk sıradadır. %6,9 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu ikinci sırada, %5,7 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu üçüncü sırada yer almaktadır. İl genelinde ise temininde güçlük çekilen eleman sayısının tüm çalışanlara oranı %5,5'tir.

Tablo 38: Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Dağılımı, Denizli, 2013- 2014

2013			2014		
MESLEK	**SAYI**	**ORAN**	MESLEK	SAYI	ORAN
MAKİNECİ (DİKİŞ)	1.428	21,7%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	903	15,4%
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	498	7,6%	MERMER İŞÇİSİ	611	10,4%
MERMER İŞÇİSİ	415	6,3%	DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	396	6,7%
MAKİNE MONTAJCISI	140	2,1%	GARSON (SERVİS ELEMANI)	125	2,1%
MAKİNE NAKIŞÇISI	138	2,1%	MAKİNE NAKIŞÇISI	94	1,6%
MEYDANCI	121	1,8%	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	89	1,5%
KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	119	1,8%	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	89	1,5%
SOĞUK DEMİRCİ	115	1,7%	SATIŞ DANIŞMANI	88	1,5%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	112	1,7%	MERMER BLOK KESME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	82	1,4%
MERMER EBATLANDIRMA İŞÇİSİ	100	1,5%	KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	78	1,3%
İNŞAAT KALIPÇISI	144	1,1%	KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	76	1,3%
PAZARLAMACI	72	1,1%	KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	74	1,3%
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	70	1,1%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	72	1,2%
MERMER BLOK KESME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	62	1,1%	AŞÇI	60	1,0%
ÜTÜCÜ	60	0,9%	PAZARLAMACI	56	0,9%

Kaynak: İPTA 2014

Mesleklere göre temininde güçlük çekilen eleman sayılarının geçen yıl ile karşılaştırıldığı Tablo 38 incelendiğinde, 2013 yılında yapılan araştırma sonuçlarına göre makineci mesleğinin %21,7'lik oranla, 2014 yılındaki araştırmada da %15,4 ile ilk sırada olduğu görülmektedir. Bu mesleğin 2014 yılında genel pay içindeki oranının düşmesi, işverenlerin geçen yıla oranla eleman temininde daha az güçlük çektiklerinin göstergesi niteliğindedir.

2013 yılında elde edilen verilere göre makineci mesleğinden sonra en fazla temininde güçlük çekilen meslek %7,6 ile dokuma makineleri operatörü-dokumacı mesleğidir. 2014 yılında ise mermer işçisi mesleği %10,4'lük oranla makineci mesleğinden sonra en fazla temininde güçlük çekilen meslek olmuştur.

Mermer işçisi mesleği 2013 yılında %6,3 ile üçüncü sıradayken, 2014 yılında dokuma makineleri operatörü-dokumacı mesleği %6,7'lik oranla üçüncü sıradadır.

Tablo 39: İşverenlerin Meslek Gruplarında TGÇM Karşılama Oranları, Denizli

MESLEK GRUBU	KARŞILANAN ELEMAN SAYISI	TOPLAM	KARŞILANMA ORANI
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	12	45	26%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	46	160	29%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	30	97	31%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	1	3	57%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	35	109	32%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	91	433	21%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	30	111	27%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	124	543	23%
TOPLAM	374	1.505	25%

Kaynak: İPTA 2014

Meslek gruplarına göre temininde güçlük çektiğini beyan eden işyeri sayısı (evet) ile temininde güçlük çektiği meslekleri karşılama oranının dağılımının verildiği tabloya baktığımızda, karşılanma oranı %57 olan nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubu ilk sırada görülmektedir. Ancak bu meslek grubunda sadece 3 işveren temininde güçlük çekilen meslek olduğunu belirtmiş, bunlardan da 1 tanesi karşıladığını bildirmiştir.

Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda 543 işverenin 124'ü temininde güçlük çekilen mesleklerin karşılandığı bilgisini vermiştir. Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda ise 433 işveren temininde güçlük çektikleri meslekler olduğunu belirtmiş, bunlardan 91'i bu meslekleri karşıladıklarını bildirmişlerdir.

Tablo 40: TGÇM nedenlerinin Meslek içindeki dağılım oranları, Denizli

MESLEKLER	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması	İşyerine ulaşım zorluğu	Çalışma sürelerinin uzunluğu
MAKİNECİ (DİKİŞ)	64,1%	73,2%	48,5%	11,5%	6,5%	2,4%	5,4%	1,8%
MERMER İŞÇİSİ	63,6%	39,1%	29,7%	58,1%	29,7%	0,9%	14,6%	0,0%
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	50,3%	85,4%	64,6%	18,5%	12,2%	8,2%	2,7%	3,7%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	52,7%	39,8%	44,5%	13,3%	7,7%	5,1%	11,3%	14,3%
MAKİNE NAKIŞÇISI	62,2%	68,9%	52,2%	3,3%	2,2%	14,4%	0,0%	8,9%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	89,6%	37,5%	28,1%	0,0%	19,9%	3,4%	14,1%	0,0%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	64,6%	68,8%	56,1%	10,6%	9,5%	0,0%	0,0%	3,5%
SATIŞ DANIŞMANI	12,9%	64,7%	61,2%	16,5%	21,1%	7,0%	0,0%	12,9%
MERMER BLOK KESME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	75,6%	24,4%	2,5%	28,3%	9,0%	0,0%	2,6%	0,0%
KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	37,8%	91,9%	75,7%	13,5%	5,4%	0,0%	6,8%	0,0%
KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	70,7%	51,5%	50,0%	12,4%	12,9%	0,0%	0,0%	0,0%
KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	62,1%	57,8%	42,3%	2,8%	11,2%	2,8%	5,6%	5,6%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	44,4%	48,2%	34,7%	21,5%	7,2%	2,9%	1,4%	0,0%
AŞÇI	19,3%	73,8%	64,8%	21,2%	15,9%	0,0%	5,0%	12,4%
PAZARLAMACI	29,7%	66,6%	55,5%	10,4%	26,0%	3,8%	3,8%	1,9%

Kaynak: İPTA 2014

2014 yılı işgücü piyasası talep araştırması kapsamında ziyaret edilen işverenlerin temin etmekte en fazla güçlük çektiği meslek olan makineci mesleğinde neden eleman sıkıntısı çekildiğiyle ilgili olarak işverenler; %73,2 oranında gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması şeklinde, %64,1 oranında bu meslekte işe başvuru yapılmaması şeklinde, %48,5'i de yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması şeklinde cevaplamışlardır.

Mermer işçisi mesleğinde ise işverenler genellikle iş için yeterli başvuru yapılmadığını ifade etmişlerdir. Bunun nedenleri arasında da çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi, önerilen ücretin az bulunması gibi nedenlerin yer aldığını ifade etmişleridir.

Dokuma makineleri operatörü-dokumacı mesleğinde çekilen eleman temini sıkıntısı için ise işverenler ağırlıklı olarak gerekli mesleki tecrübeye/niteliğe sahip eleman bulamadıklarını, işe başvurunun az olduğu ve başvuranların da tecrübesiz olduğunu dile getirmişlerdir.

Tablo 41: TGÇM temininde güçlük çekilme nedenlerinin dağılımı, Denizli ve Türkiye

TGÇM NEDENLERİ	TÜRKİYE		DENİZLİ	
	SAYI	ORAN	SAYI	ORAN
Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	123.119	43,6%	3.417	58,3%
Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	201.379	71,2%	3.697	63,0%
Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	168.293	59,5%	2.627	44,8%
Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	56.287	19,9%	1.364	23,2%
Önerilen ücretin az bulunması	61.229	21,7%	847	14,4%
Vardiyalı çalışma olması	27.417	9,7%	259	4,4%
İşyerine ulaşım zorluğu	20.068	7,1%	283	4,8%
Çalışma sürelerinin uzunluğu	16.883	6,0%	188	3,2%
TOPLAM	**282.704**	**100%**	**5.866**	**100%**

Kaynak: İPTA 2014

Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilme nedenleri ile ilimizde eleman temininde güçlük çekilme nedenleri karşılaştırıldığında, en ağırlıklı nedenin gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması şeklinde işverenler tarafından bildirildiğini görmekteyiz. İkinci sıradaki neden Türkiye'de %59,5 oran ile 'yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması', Denizli'de ise %58,3 ile 'bu meslekte işe başvuru yapılmaması' şeklinde belirtilmiştir. Türkiye genelinde %42,6 oranında söz konusu meslekte işe başvurunun yetersiz olması üçüncü sırada gelirken Denizli'de ise temininde güçlük çekilme nedenleri arasında üçüncü sırada 44%8 oranında yeterli tecrübeye sahip eleman bulamıyoruz şeklinde bir cevap çıkmıştır.

Grafik 12: TGÇM temininde güçlük çekilme nedenleri dağılımı oranları, Denizli ve Türkiye

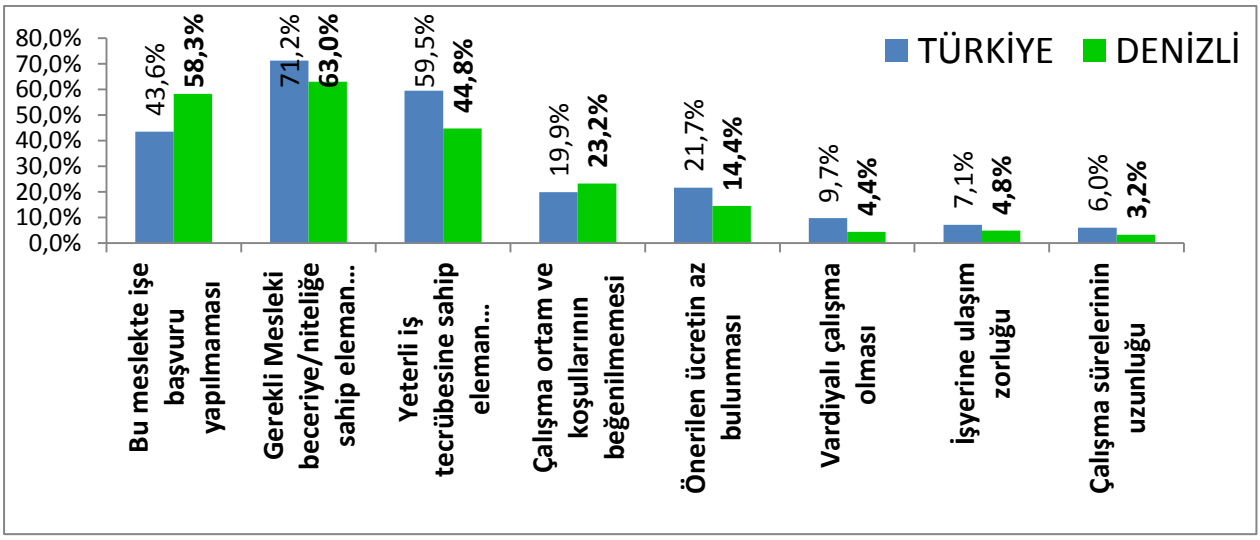

Kaynak: İPTA 2014

Hem Türkiye genelinde hem de Denizli'de eleman temininde güçlük çekmede en az gerekçe gösterilen nedenler; çalışma sürelerinin uzunluğu, işyerine ulaşım zorluğu, vardiyalı çalışma olması ve önerilen ücretin az bulunmasıdır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

İşgücü piyasası talep araştırması kapsamındaki işverenlerin iş yerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlerin 2015 yılı ortasını öngörerek istihdam artış veya azalışlarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek, ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu seçeneklerin dışında işverenin fikrim yok, bu konuyu daha düşünmedik gibi cevap seçenekleri de mevcuttur.

Tablo 42: **Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Net İstihdam Değişim Oranları, Denizli**

SEKTÖRLER	NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ	TOPLAM ÇALIŞAN SAYISI	NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI
Madencilik ve taş ocakçılığı	93	1.854	5,0%
İmalat	2.589	62.847	4,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	9	758	1,1%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	22	66	33,3%
İnşaat	709	5.932	12,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	865	15.378	5,6%
Ulaştırma ve depolama	80	3.068	2,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	192	2.889	6,7%
Bilgi ve iletişim	13	201	6,6%
Finans ve sigorta faaliyetleri	2	447	0,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	234	0,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	130	1.331	9,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	567	5.087	11,1%
Eğitim	35	2.404	1,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	64	2.254	2,8%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	36	110	32,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	64	2.001	3,2%
TOPLAM	**5.473**	**106.861**	**5,1%**

Kaynak: İPTA 2014

Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) beklentisi, istihdam artış miktarı beklentisiyle istihdam azalış miktarı beklentisinin mevcut çalışan sayısına oranını ifade etmektedir. Denizli İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre Haziran 2015 itibarıyla net istihdam artışı beklentisi % 5,1'dir. Yani Denizli işgücü piyasası büyüme eğilimindedir.

Sektörler bazında değerlendirildiğinde en fazla büyüme eğilimi bulunan sektör %33,3 ile su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörüdür. Bu sektörü %32,7 ile kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, %12 ile inşaat ve %11,1 ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

Tablo 42'den edineceğimiz bir başka bilgi ise bütün sektörlerde istihdam artışı olacağı yönünde bilgi alınmış olmasıdır. Özellikle imalat sektöründeki artış sayısı önemlidir. Oransal olarak düşük olsa da imalat sektöründe 2015 yılı ortası itibariyle 2.589 kişilik bir artış öngörülmektedir.

Tablo 43:Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları, Denizli

MESLEK GRUBU	NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ	ÇALIŞAN SAYISI	NET İSTİHDAM DEĞİŞİM ORANI
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	57	7.598	0,7%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	919	9.775	9,4%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	700	15.633	4,5%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	21	205	10,2%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	162	7.060	2,3%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	1.652	24.384	6,8%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	307	7.175	4,3%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	1.642	33.398	4,9%
YÖNETİCİLER	13	1.633	0,8%
TOPLAM	**5.473**	**106.861**	**5,1%**

Kaynak: İPTA 2014

31 Haziran 2015 tarihine kadar beklenen istihdam değişiminde en fazla artış olacağı tahmin edilen meslek grupları incelendiğinde; ilk sırada %10,2 ile nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubu ilk sırada, %9,4 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu ikinci sırada,%6,8 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar da üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 44: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek, Denizli

İSTİHDAM ARTIŞI BEKLENEN İLK 15 MESLEK		İSTİHDAM AZALIŞI BEKLENEN İLK 15 MESLEK	
2014	2015	2014	2015
MAKİNECİ (DİKİŞ)	MAKİNECİ (DİKİŞ)	İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (ELLE)	AMBAR/DEPO GÖREVLİSİ
DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	MERMER İŞÇİSİ	İNŞAAT MÜHENDİSİ	AHŞAP KALIPÇI
MERMER İŞÇİSİ	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	PARKE DÖŞEYİCİSİ	TRAŞÇI (TEKSTİL)
KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	DOKUMA MAKİNELERİ OPERATÖRÜ / DOKUMACI	BETON VE BETONARME KALIPÇISI	DİĞER ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENLERİ
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	SICAK HADDECİ-ÇELİK	NEZARETÇİ VE USTABAŞI (TEKSTİL-PAKETLEME)
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	SATIŞ DANIŞMANI	DEPO HAMALI	SİLİNDİR OPERATÖRÜ
KUMAŞ BOYACISI	İNŞAAT USTASI	YAĞLAYICI VE GRESLEYİCİ	VİTRİN KUYUMCUSU (SATIŞ ELEMANI)
GARSON (SERVİS ELEMANI)	GARSON (SERVİS ELEMANI)	KANAL VE IZGARA İŞÇİSİ	BETONARMECİ
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	ALÇI SIVA UYGULAYICISI	DERİ İŞÇİSİ
MERMER EBATLANDIRMA İŞÇİSİ	KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	ALÇI DEKORASYONCU (KARTONPİYER)	TELEFON SANTRAL OPERATÖRÜ
KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	PAZARLAMACI	İNŞAAT MÜHENDİSİ-BİNA	YAPI YÜZEY KAPLAMA TEKNİSYENİ
MEYDANCI	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	DİĞER İNŞAAT BOYACILARI	BRANDA PVC KAPLAMA İŞÇİSİ
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	REYON GÖREVLİSİ	TOPOĞRAF	DİĞER MOBİLYACILAR VE İLGİLİ İŞÇİLER
PAZARLAMACI	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	HARİTA TEKNİKERİ	HAVUZ GÖREVLİSİ
HAMAL	YER ALTI MADEN İŞLETMESİ HAZIRLIK ELEMANI	DİĞER ÇATI İŞÇİLERİ	TARİH ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM

Kaynak: İPTA 2014

Net istihdam artışı beklentisi 2014 yılı ve 2015 yılı için incelendiğinde iki yılda da makineci mesleği en fazla artış olacağı düşünülen meslek olmuştur. İstihdam azalışı beklenen mesleklere baktığımızda ise 2014 yılında ilk sırada inşaat elemanları kalıpçısı, 2015 yılında ise ambar-depo görevlisi mesleği ilk sırada yer almaktadır.

SONUÇ

Denizli İşgücü Piyasası Araştırma raporunun, 2014 yılında Denizli ilinde gerçekleştirilen Talep Araştırması çerçevesinde öne çıkan amaçlarından bir tanesi en genel anlamıyla aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamaktır. Diğer amaç ise işgücü piyasasında özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliğin giderilmesine yönelik politika ve önerilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Dolayısıyla bu raporun bulguları raporun veri sağlama kapasitesi ve ihtiyaçların tespitine yönelik katkı ve öneriler açısından değerlendirilebilir.

Talep Araştırması, Denizli ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir.

2014 yılında ilk kez tam sayım yöntemi kullanılarak 10 ve üzeri çalışanı olan tüm işyerleri çalışma kapsamına alınmış olup, 10 ve üzeri çalışanı olan bütün işyerleri için bilgi formu uygulanmıştır. Fakat 1-9 aralığında çalışan işyerleri çalışma kapsamının dışında bulunmaktadır. Bundan dolayı eldeki veriler tam anlamıyla Denizli işgücü piyasasını yansıtmasa da Denizli işgücü piyasası hakkında bilgi vermektedir. Bu raporun sonuçlarına bu kısıtlılık göz önünde tutularak bakıldığında mevcut veriler ışığında bir takım değerlendirmeler ve öneriler yapmak mümkündür.

İşgücü piyasası göstergelerine göre Denizli ilinde işgücüne katılım oranı ve istihdam oranı yıllar içinde sürekli artarken, işsizlik oranı ise giderek düşmektedir. İstihdam oranların arttırılması ve işsizlik oranın daha iyi seviyelere getirebilmek için İşgücü Piyasası Talep araştırmasının sonuçlarının iyi analiz edilerek tedbirler alınması gerekmektedir.

Araştırma kapsamında ziyaret edilen işyerlerinde istihdam edilenlerin %33,3'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Bu oran Türkiye ortalaması üzerinde olup gerek projelerle gerek açık işlerde aranılan mesleklere paralel olarak işgücü kursları düzenlenerek bu oranın daha da arttırılması gerekmektedir.

İşgücü talebi açısından bakıldığında Denizli ili özelinde imalat, toptan ve perakende ticaret sektörlerinin hem işyeri sayısı, hem çalışan dağılımı, hem açık iş, hem işe giriş-çıkışlar, hem de gelecekte istihdam artışı anlamında ağırlıklı bir yere sahip olduğu açıkça görülmektedir. Dolayısıyla düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin kısa vadede bu sektörlerin ihtiyaçlarına yönelmesi olumlu sonuçlar yaratabilir.

İşgücü piyasası analizlerinde temel göstergelerden birisi olan açık iş oranı toplam açık iş sayısının yanı sıra sektörlerin istihdam büyüklüklerini de dikkate almaktadır. Denizli'de açık iş oranı %4,3'dür. Başka bir deyişle Denizli'de işyerlerinde her 100 iş pozisyonunun 96'sı dolu 4 kişilik pozisyonu boştur.

En fazla açık işe sahip olan imalat, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleri açık iş oranı açısından da sektörler içinde önemli bir paya sahiptir. Ayrıca bu veriler Denizli ilinin turizm potansiyelini de giderek kullandığını ve bu anlamda nitelikli işgücü arayışı içinde olduğunu söyleyebiliriz. Bu sektörlerin hem kısa hem uzun vadede işgücü ihtiyacını karşılayacak istihdam politikalarının belirlenmesi önem arz etmektedir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırmasının bir başka göstergesi ise Temininde güçlük çekilen mesleklerdir. 2014 yılında her iki işyerinden biri temininde güçlük çektiği bir meslek bulunduğunu belirtmişlerdir. Bu mesleklerin ilk 5'i incelendiğinde Makineci(Dikiş), Mermer İşçisi, Dokuma makineleri Operatörü, Garson ve Makine Nakışçısı gibi nitelikli işgücü bulmakta sorun çekilmektedir. İl İstihdam ve Mesleki Eğitim kurulunca bu meslekler değerlendirilip işgücü yetiştirme kurslarının açılması düşünülmektedir.

Araştırma sonuçlarında göze çarpan diğer bir unsursa İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyeri sayısının giderek artmasıdır. 2013 yılında eleman ihtiyacı için %48,5 oranında İŞKUR'u kullanılırken 2014 yılında bu oran %70,5'e yükselmiştir. Bu bağlamda İŞKUR'un etkinliği giderek artmaktadır ve işyerleriyle dirsek teması halinde çalışmalarını sürdürerek işyerlerine gerekli işgücünün yetiştirilmesi için gerek işgücü yetiştirme programları gerek diğer projelerle bu ihtiyaç giderilebilir.

KAYNAKÇA

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

İŞKUR, İşgücü Piyasası Talep Araştırması 2013

İŞKUR, İşgücü Piyasası Talep Araştırması 2014

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

İŞKUR	TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI (TİPTA)
2014	İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur**.
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, ilinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden örnek işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No	
İşyerinin Yasal Unvanı	
İşyerinin Tabela Unvanı	
1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.	

	Evet	Hayır	Fikrim Yok
2) İşyeri olarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığınızı belirtiniz.			
3) Daha önce İŞKUR'dan eleman talebinizin olup olmadığını belirtiniz.			
4) İşyerinizin devletin verdiği istihdam teşviğinden yararlanıp yararlanmadığını belirtiniz.			
5) İşyerinizde üretilen ürünlerin ihraç edilip edilmediğini belirtiniz.			
6) İşyerinizin yabancı ortaklığı olup olmadığını belirtiniz.			
7) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.			
8) İşyerinizde çalışanlara kreş imkanının sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.			
9) Çalışanlarınıza işe gelmede servis hizmetinin sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.			
10) İşyerinizde mevsimlik istihdam edilen personelin olup olmadığını belirtiniz.			
11) 2014 yılında çalışanlarınıza işleriyle ilgili herhangi bir eğitim düzenlenip düzenlenmediğini belirtiniz.			

ADRES BİLGİLERİ

İL:	**İLÇE:**	**MAHALLE :**	
CADDE/SOKAK:			
DIŞ KAPI NO :			
İÇ KAPI NO :			
TELEFON/FAKS/E-POSTA	...../...../	.....	@.....

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı		**Unvanı**	
Tarih		**Telefonu**	
E-posta		**İmza/Kaşe**	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - MEVCUT İSTİHDAM			
S 12: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?			
01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan **Sayısı**	Erkek Çalışan **Sayısı**	Toplam Çalışan **Sayısı**
TOPLAM			
S13. İşyerinizde çalışan sayısının son bir yıl içerisinde, 10 ve üzerine çıkıp çıkmadığını belirtiniz. **(Bu soruya sadece "12. Soruda toplam çalışan sayısı 9 veya daha az kişi olarak belirtilen işyerleri" cevap verecektir.)**		**Evet** ☐ **Hayır** ☐	
	SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ		

Bölüm II -AÇIK İŞLER

S14: Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

S 14.1: Eleman aramıyoruz. ☐ ⇒ **Soru 15'e geçiniz.**

01	02	03	04													05					06		
Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş **Sayısı**	Talep Edilen **Asgari** Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	**Beceri İhtiyacı ve Kişisel Özellikler (*)** 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fazla mesaiye kalabilme 3. Fiziki ve bedensel yeterlilik 4. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 5. İletişim ve ifade yeteneği 6. İş ahlakına sahip olma 7. Proje tabanlı çalışma 8. Satış ve pazarlama becerisi 9. Seyahat edebilme esnekliği 10.Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 11.Takım çalışması 12.Yabancı dil 13.Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe													**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz (*)** 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları					**Açık işiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz?** 1. Kadın 2. Erkek 3. Farketmez		
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**1**	**2**	**3**
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					
		☐																					

(*) (04), (05) ve (06) sütunlarında birden fazla seçenek (X) şeklinde işaretlenebilir.

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

BÖLÜM III. 30 HAZİRAN 2015 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.15: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**15.1'e geçiniz**
	Hayır	**16.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**16.soruya geçiniz**

S 15.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **ARTIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***artış***

S.16: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**16.1'e geçiniz**
	Hayır	**17.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**17.soruya geçiniz**

S 16.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **AZALIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***azalış***

SONRAKİ SAYFAYA

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S17: 2014 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S 17.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.**

01	02	03	04							
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman **sayısı**	**Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı?** **1-EVET** **2- HAYIR** **3-KISMEN**	**Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*)** **1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması** **2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması** **3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması** **4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi** **5. Önerilen ücretin az bulunması** **6. Vardiyalı çalışma olması** **7. İşyerine ulaşım zorluğu** **8. Çalışma Sürelerinin Uzunluğu**							
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								

*** Birden fazla güçlük çekilme nedeni işaretlenebilir.**

Türkiye İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

V.Bilgi Formu Hakkında Görüş ve Önerileriniz?
(Bu kısım Ziyaretçi veya Yanıt veren İşveren tarafından doldurulabilir.

İşverenin görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2-a Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı	Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı
ADANA	4.255	KARABÜK	458
ADIYAMAN	800	KARAMAN	477
AFYONKARAHİSAR	1.375	KARS	279
AĞRI	461	KASTAMONU	701
AKSARAY	785	KAYSERİ	3.307
AMASYA	627	KIRIKKALE	405
ARDAHAN	95	KIRKLARELİ	658
ARTVİN	343	KIRŞEHİR	377
AYDIN	1.962	KİLİS	172
BALIKESİR	2.252	KONYA	4.466
BARTIN	421	KÜTAHYA	1.106
BATMAN	1.039	MALATYA	1.431
BAYBURT	99	MANİSA	2.331
BİLECİK	431	MARDİN	1.333
BİNGÖL	541	MERSİN	3.638
BİTLİS	433	MUĞLA	2.537
BOLU	629	MUŞ	426
BURDUR	507	NEVŞEHİR	780
ÇANAKKALE	988	NİĞDE	535
ÇANKIRI	252	ORDU	1.313
ÇORUM	1.043	OSMANİYE	897
DENİZLİ	2.961	RİZE	808
DİYARBAKIR	2.502	SAKARYA	1.984
DÜZCE	1.028	SAMSUN	2.246
EDİRNE	715	SİİRT	369
ELAZIĞ	1.310	SİNOP	370
ERZİNCAN	393	SİVAS	1.129
ERZURUM	1.199	ŞANLIURFA	2.365
ESKİŞEHİR	2.068	ŞIRNAK	613
GAZİANTEP	3.435	TEKİRDAĞ	2.447
GİRESUN	842	TOKAT	918
GÜMÜŞHANE	192	TRABZON	2.283
HAKKARİ	201	TUNCELİ	152
HATAY	2.208	UŞAK	889
IĞDIR	238	VAN	1.194
ISPARTA	675	YALOVA	581
KAHRAMANMARAŞ	1.805	YOZGAT	613
		ZONGULDAK	1.014
Genel Toplam		88.712	

Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
ANKARA	6.911
KOCAELİ	4.201
BURSA	4.973
İZMİR	6.276
İSTANBUL	8.493
ANTALYA	4.289
Toplam	40.353

Ek 2-b Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde yerel birimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i / \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v\left(\hat{Y}_h\right) = N_h^{\,2} v\left(\bar{y}_h\right) = N_h^{\,2} \left[\sum \left(y_i - \bar{y}_h\right)^2 / n_h\left(n_h - 1\right) \right] \text{ dır.}$$

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$v\left(\hat{Y}\right) = \sum_h v\left(\hat{Y}_h\right)$ olarak elde edilir.

Ek 2-c Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

2014 yılı İşkur İPA çalışmasında amaç, kapsam dahilindeki sektörler bazında Türkiye tahmini vermektir. Çalışma 6 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Antalya, Bursa, Kocaeli) örnekleme, diğer illerde tamsayım uygulanmak üzere planlanmıştır. Bursa il için ayrıca 2-9, 10+ çalışan sayısı tabakalaması istenmiştir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak, 6 ilde 40353 olarak hesaplanmıştır. Diğer illerde ise birim sayısı 87151 olarak belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

$n_h = ñ [K^2 + (1- K^2) M_h^2]^{½}$

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

$M_h = N_h / (N / h) = h.W_h$

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

$n_{min} = K.ñ$ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla yerel birim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında

bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işsiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş

aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irade sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.